

Kòritò
ǒ Kànìsà tò Pòlò andí wemberè
tí bhàruwà
Yàrí bhàruwà ò ì nòtù
ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí bhàruwà nandí ní Pòlò, Yèsù bhà uvi-tatále. Kängbe ndi Kòritò tó kigò ǒ Kànìsà wemberè tí, mbèmbè iwà imbò kumì atò nùdà Yèsù ka kúgù dhu-dzidò rórò (Kas 18.1-3). Kándí bhàruwà ndi Kànìsà tò mbèmbè iwà imbò atò nùdà rórò. Ndi kàsùmì ǒ kátù ndi Efesò tó kigò ò.

Kòritò ni'ì Àkayà tó pbirì ǒ ádrùngbă kigò (Kòmbí ka kárí ndi pbirì ànzi Pbagìríkí tó pbirì tí). Ndi kigò ǒ i'ì ale-tidò ni'ì dhèdhèrò pbirì ǒ bhà: Pbagìríkí mà, Pbarómá mà, Pbayàhúdí mà. Tdũ ì a'u Yèsù rò, ì ale nzínzì ǒ ábhò ale nyú nóongónà sànamũ-nzo-owù núngu, 'àdè dhèdhèrò irèta-tidò-owù núngu átò.

Pòlò náabà màkürù dhèdhèrò ale-ti'òná rò Kòritò tó kigò ǒ Kànìsà ǒ arí ndònzì dhu dǒ (1Kò 1.11; 5.1). Ndi kigò ǒ pbàkrìstò náazè dhu ní Pòlò ritè ìngbà dhu bhèyi màtì ì ádè òko inzà Yèsù ná'ù ale nzínzì ǒ dhu fíyò. Ní wemberè tó pbindà bhàruwà ǒ, Pòlò rǐ dhu àndí yà ndi ndábà màkürù dǒ, ndàdè dhu àdu yà tsùnà ka kóngù dhu dǒ.

Bhàruwà-nyìtì ka kóhù tí dhu

- Bhàruwà-dòkpa (1.1-9).

- Ìndrũ-ǒnga rĩ ndùndo Kànìsà ǒ dhu (1.10-4.21).
- Ìnzá ìndrũ àkǎ 'ònzì m̀nỳǹǹ dhu mà, ì nùmbǎ ale àkǎnà 'òkò tí fĩ-dzá dhu mànà dhu (5.1-7.40).
- Pbàkrístò rĩ'ì d̀ỳỳà ìtírò Kàgàwà-nyìkpó ǒ dhu (8.1-11.1).
- Sòmǎ-dzà ǒ vèbhále mà kpabhále mànà àkǎ 'ì'ì nà ófò mà, Ádr̀ngbǎle Yèsù àbhũ rí kirè ònyè dǒ dhu mànà (11.2-34).
- Ìlǎ-Alafí arúbhõna dhèdhèrò pèrè-tidò, kà nĩ ka kádù kasu ònzì tí Kànìsà ǒ dhu mànà (12.1-14.40).
- Krístò ingbè ndì ɔve-bvè rò dhu dǒ Yèsù ná'ù ale nùngbeya ì dhu nídè dhu (15.1-58).
- Bhàr̀wà rĩku dòná rò dhu (16.1-24).

*Polò rĩ Kòritò tó kigò ǒ pbàkrístò nóvì dhu
(1Kò 1.1-7; Kas 18.1-11; Fìl 1.3-6; Kòl 1.3-6)*

¹ Yàrí bhàr̀wà nàndĩ ní ima, Polò, yà Kàgàwà ànzì ndì nyú ndì ndózè ka dhu bhèyi rì'ì Yèsù Krístò bhà uvitatále tí ale. Mǎ mí'ì atdíkpá àlè t'ádònà Sòsitèni* mànà. ² Ma màndĩ dhu fũkù, Kòritò tó kigò ǒ rì'ì Kàgàwà bhà kànìsà tírò. Nyĩ ní yà nyĩ nyú'ò nyĩ nyĩlǎ Kàgàwà-nyìkpó ǒ Yèsù Krístò nyĩ nyá'ù dhu-otù ǒ ale. Kàgàwà únzì nyĩ ndínĩ nyĩ nyoko tí pbìndà ale tí, kóró ngũkpà ale kǎkà àlè tó Ádr̀ngbǎle Yèsù Krístò-ɔvò ifũ arí kóró ngari ǒ mànà. Ndi Yèsù Krístò ní abádhí tó Ádr̀ngbǎle, ndirò ka ní àlè tó Ádr̀ngbǎle átò. ³ Àlè t'Ábanà Kàgàwà mà, ndi àlè tó Ádr̀ngbǎle

* **1:1** 1.1 Kas 18.17

Yèsù Krístò mànà náká 'àso nyí, 'àdù nyàbhù nyòkò màrùngà ǎ.

Yèsù Krístò-otù ǎ àlě karábàna asota

⁴ Ma marí òtso àbhù bìlínghànà pbàkà Kàgàwà tò okúkù dò rò, yà Kàgàwà ábhù nyàbà Yèsù Krístò-otù ǎ ídzinga-okú dò rò. ⁵ Obhó tí, Krístò mànà fùkù ungbòta-otù ǎ, Kàgàwà írà nyí kóró dhu nǎ, ròsè dòtsí ní yà ale-dò àlě rí ote ùno nyí nyárí dhu mà, inga nyí nyúni dhu mànà dhu nǎ. ⁶ Krístò dǎ ka káwe dhu nábà ngari obi nyú nà afíkù ò. ⁷ Ndi dhu bhěyi ní ndi, yà àlě tó Ádrùngbàle Yèsù Krístò rǎ nditè kpangba òná idho òdò nyí nyí ònanǎ, rùkù ndi nòtdì Ililǎ-Alafí aríbhona ìndrǔ tò perè rǎ mbǎ ì'ì atdí màtí. ⁸ Ka ní ndi nyí nabhùya nyìkò pòtsó, ràrà àhù yà adzi ǎ dhu-tsù rǎ ndòdì dhu ò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyòbhù rí atdí afátá dǎ màtí atdí ale mà ní'iya ìmbǎ, wò ndi àlě tó Ádrùngbàle Yèsù Krístò ríngò òná idho ǎ. ⁹ Kàgàwà ní ndi ndùnò dhu ifǎ arí ale. Àbadhi ní ndi nyí nunzi nyùngbò nyí Idhùnà Yèsù Krístò, àlě tó Ádrùngbàle mànà.

Ìndrǔ-ǎnga rǎ ndùndo Kànìsà ǎ dhu

¹⁰ Àbanǎnzó, ma mìtdè nyí itdè tí àlě tó Ádrùngbàle Yèsù Krístò-ovò rǎ, ndínǎ nyí kóró nyí nyowu tí òte rǎ atdí dhu dǎ, ìmbǎ ìndrǔ-ǎnga rǎ ndùndo dhu ràdù ì'ì nzínzikù ǎ. Nyí nyàkǎ nyòkò atdínga ǎ, nyí'ì atdí inga t'únita nà, nyàdù ì'ì atdí irèta nà. ¹¹ Obhó tí, àbanǎnzó, Klǎè bhà-dzá-bhà-tsù, ma mírì dhu atsu rarí'ì nzínzikù ǎ. ¹² Ma mátina yà dhu bhěyi: ìngbàtí ìli ndi ale mà

nzínzikù ǒ náarí vurò dhu ùno ngätsi ale rǔnona dhu nà. Atdí ale náarátina: «Íma, ma ní Pòlò bhà ale,» ngätsi ale ràdù àtìnà: «Íma, ma ní Apòlò bhà ale.» Ndirò ngätsi ale arátina: «Íma, ma ní Kefà* bhà ale,» ngätsi-tsí ràdù àtìnà: «Íma, ma ní Krístò bhà ale.»¹³ Ní, Krístò-ǒnga nǔndò tí ùndo ndì? Tí ima Pòlò ndì ka kutó ma mǔsàlabhà dǒ okúkù dǒ rò? Nyí nyalú tí bàtizò, ima, Pòlò nǒovò rò?¹⁴ Ma marí òtso àbhǔ Kàgàwà tò, inzà ma mábhù bàtizò nzínzikù ǒ atdí ale tò màtí dhu-okú dǒ rò, pbétù, ma múbho ka fǔyò ní Krisipò* mà kèlě Gáyò* nà,¹⁵ akye atdí ale mà náarana àtìnà, nyí rálǔ bàtizò ovòdu rǒ nǔ.¹⁶ Mbembè àdzo dhu ní, ma múbho bàtizò átò Stìfanù bhà-dzá-bhà tò dhu*. Ròsè kǒrì ale dǒnǎ, ma mùni nzà iwà ma mábhù bàtizò ngätsi ale tò màtí dhu.

Yèsù Krístò ní Kàgàwà bhà ádrùngbànga tó obi mà, kàbhà dhu-ǒnga t'òvòta tó ófò mànà

¹⁷ Krístò níivi nzà ma mirà bàtizò ùbho ìndrǔ tò, pbétù kǐvi ma ndínǔ ma mǒvo tí Ídzi Màkǔrù ìndrǔ tò. Kǐvi ma ndínǔ ma marà tí kǒvò rǒ inzà ma mìtsu ìndrǔ arí'ì nà dhu-ǒnga t'òvòta tó irèta òtǔdu ò rǒrò. Ndi dhu bhéyi ní ndì, Krístò avè mǔsàlabhà dǒ dhu níwí nzà ndì ndì'ì nà ádrùngbànga tó obi.¹⁸ Obhó tí, Krístò avè mǔsàlabhà dǒ dhu tó màkǔrù òvo ka kí ìndrǔ tò dhu, nózù kàkà dhòdhódhonganà ì uwíya tí arówu ale náarádù ìmbǎ tǔna nà dhu tí. Pbétù àlě tò, yà àlě ìgǔ kà rǔ rò, ndì màkǔrù rǔtèna ní

* **1:12** 1.12 Kefà ní Péterù Pbàgìrìkí t'ávàna ǒ. * **1:14** 1.14 Kas 18.8 * **1:14** 1.14 Kas 19.29 * **1:16** 1.16 1Kò 16.15-17

Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó obi. ¹⁹ Obhó tí, Ìlǎ́
Andítá ò Kàgàwà ràtina:

«Ma minzaya dhu-ǒnga t'óvòta núnì ale tó dhu-
ǒnga t'óvòta.

Ma mabhùya yà inga t'únita nà arí'ì ale tó inga
t'únita rùwǎ*.»

²⁰ Nírò, ádhi pbá ale ndi dhu-ǒnga t'óvòta tó
irèta nà arí'ì? Ádhi pbá ale ndi Úyátá tó màlimò
tí rí'ì? Ádhi pbá ale ndi yà kòmbí arí'ì adzi ǒ ka
kádù òzànà ote tó kòngò tí? Kàgàwà nábhu tí
nzá yà adzi ǒ dhu-ǒnga t'óvòta rì'ì ìmbǎ tǐna nà
dhu tí?

²¹ Obhó tí, ìnzǐ ní ìndrǔ arí dhu-ǒnga òvò
ní irèta-otù ǒ nga ndi ìndrǔ rǎdù Kàgàwà ùni
Kàgàwà bhà dhu-ǒnga t'óvòta tó ófò ǒ ní. Pbétù,
yà àlě karóvona ìndrǔ tò Ídzi Màkǔrù-otù ǒ nga
ní ndi, Kàgàwà núudhé ndìgǔ ndì ná'ù ale ní,
ìmbǎ atdídená ale mà ràmbe ndi Màkǔrù òzù
dǒ ìmbǎ tǐna nà dhu tí. ²² Tdǔ ì a'ù Ídzi Màkǔrù
rò, Pbàyàhúdí náarózèna dhu ní, 'àla pé idho
rǐ 'ùkǒ ní ize angyi, ndirò ìnzǐ ní Pbàyàhúdí
náarónèna dhu ní, 'ìrì pé dhu-ǒnga t'óvòta tó
irèta tó ote. ²³ Pbétù mǎ'ì, mǎ mǎrí pbìndà Ídzi
Màkǔrù ùno ale ní Krístò, yà mùsàlabhà dǒ ka
kutó ale. Ní, ndi Ídzi Màkǔrù ùno ka kí ìndrǔ
tò dhu náarádù Pbàyàhúdí-ǒnga ìwà ìwa tí, ìnzǐ
ní Pbàyàhúdí rǎdù kòzù ìmbǎ tǐna nà dhu tí.
²⁴ Pbétù, kǎkà Kàgàwà núunzi rì'ì pbìndà ale tí
ale tò, ìmbǎ rì'ì Pbàyàhúdí màtí, ndirò ngǎtsi
ní ìnzǐ ní Pbàyàhúdí màtí, Krístò rǐtèna dhu ní

* **1:19** 1.19 Ìsa 29.14

Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó obi mà, kàbhà dhu-
 ònga t'òvòta tó ófò mànà. ²⁵ Obhó tí, yà ìndrù
 rǒzùna rì'ì ìmbǎ tǐna nà dhu tí Kàgàwà bhà
 Màkürù nùdà wà ìndrù tó dhu-ònga t'òvòta tó
 irèta. Ndirò yà abádhí rǒzùna rì'ì ivíví dhu tí
 Kàgàwà bhà Màkürù rǐ'ì obi nà ròsè ìndrù rǐ'ì
 nà obi dònǎ.

²⁶ Nírò àbanǐnzó, nyìrè pé nyǐ nyí'ì òná ófò,
 yà Kàgàwà únzì nyǐ nyí'ì pbìndà ale tí rò: ìnzì
 ní ábhǒ ale i nzínzìkù ò rǐ'ì dhu-ònga t'òvòta tó
 irèta nà àdhàdhì yà ìndrù rǐrèna dhu bhèyi. Ìnzì
 ní ábhǒ ale mà i nzínzìkù ò rǐ'ì ádrùngbǎnga tó
 obi nà, ndirò ìnzì ní ábhǒ ale i nzínzìkù ò ka
 kádù òzùnà kámá-tidò tí. ²⁷ Pbétù, Kàgàwà óvò
 yà adzi ò ale rǎdù òzùnà ìmbǎ tǐya nà dhu tí ale,
 ndínǐ dhu-ònga t'òvòta tó irèta nà ale-nyì niwù
 tí. Ndirò kǒvò ivíví dhu tí yà adzi ò ale rǎdù
 òzùnà ale, ndínǐ obi nà ale-nyì niwù tí. ²⁸ Kǎvò
 yà adzi ò ale rǎdù òzùnà àkyǎkyè dhu tí dhu,
 ndirò gàyàna ònzì abádhí rǐ dhu, yà ìmbǎ tǐya
 nà dhu tí rǐ'ì ìndrù-nyìkpó ò dhu, ndínǐ yà àkǎkǎ
 dhu tí ìndrù rǒzùna dhu nugolo tí. ²⁹ Kǎnzì ka
 ndì dhu bhèyi, akye atdí ale mà náarana ndìdzì
 ndìtírò ònzìná nǐ. ³⁰ Kàgàwà ní ndì nyǐ nùngbò
 Yèsù Krístò mànà. Kǎbhù Krístò rì'ì àlě tò yà ndì
 ndarí dhu-ònga òvò nǐ irèta tí. Kà-tì ní, Krístò-
 otù ò kǒzù àlě obhónángatále tí, kù'o àlě àlě rǐlǎ
 nyìkpóna ò, ndirò kǔwù àlě àlě tó nzérenga ò
 rò. ³¹ Àdhàdhì yà Ìlǐlǎ Andítá náarúnona dhu
 bhèyi: «Ndì nòzè ndìdzì ndì ale, nákǎ ndìdzì ndì
 Ádrùngbǎle Kàgàwà-okú dò rò tí*.»

* **1:31** 1.31 Yèr 9.23

2

*Krístò yà mùsàlabhà dǎ ka kutó dǎ màkǔrù
(2Kò 4.5-7; Ěfe 3.2-11; 1Yù 2.20,27)*

¹ Àbanǎnzó, ima nyú mà, yà fǔrǎbvù ma mǎrà àhu, madù àrà órù ò aróko dhu yà Kàgàwà ítè àlě tò nówò rǒ fǔkù òná kàsùmì ǒ, ma mǎrà nzá i dhu òvò rǒ fǔkù idzidzò ɔte-tidò ǒ, ndirò ma mǎrà nzá kòvò rǒ yà adzi ǒ dhu-ǒnga t'ówòta tó irèta-tidò ǒ. ² Obhó tí, yà atdíkpá àlě kí'ì nyǎ màná òná kàsùmì ǒ, ma mudhé ndínǎ ma mara tí òte rǒ dóná ní atdí dhu kèlě. Ndi dhu ní Yèsù Krístò, yà mùsàlabhà dǎ kutó dǎ màkǔrù. ³ Ndirò, fǔrǎbvù ma mí'ì nínaganí, ma mí'ì ivívinga nà, ma mí'ì ɔdo nà, madù àmbe ìvi dǎ*. ⁴ Ma mǎrà dhu ùdhe rǒ, madù dhu òvò fǔkù rò, ma mónzì nzá i dhu ndínǎ ma midha tí afíkù nyǎ'ù dhu yà dhu-ǒnga t'ówòta tó irèta náaríbhona indrù tò òvòvù ɔte nǎ. Pbétù ma mónzì i dhu Kàgàwà bhà Hlǎlǎ-Alafí bhà ádrùngbǎnga tó ɔbi nǎ, ⁵ inzǎ fùkù a'uta níidè tí indrù arí dhu-ǒnga òvò nǎ irèta dǎ, pbétù ndínǎ kǐdè tí Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó ɔbi dǎ.

*Hlǎlǎ-Alafí rǎ Kàgàwà arí dhu-ǒnga òvò tí dhu
ítè àlě tò dhu*

⁶ Inè màtí kà rǎ'ì ndi dhu bhěyi rò, mǎ mǎrí dhu-ǒnga t'ówòta tó irèta tó dhu nówò kǎkà iwà ó'ò afíya òná rò ale tò. I dhu ní nzǎ yà adzi ǒ dhu-ǒnga t'ówòta tó irèta-tidò, ndirò ka ní nzǎ yà adzi dǎ idzi nónyù, yà nzǎ fíyó idzi rádù àpere ale tó irèta-tidò. ⁷ Mǎ maróvona ní Kàgàwà bhà dhu-ǒnga t'ówòta tó irèta yà órù ò okónà. Inzá

* 2:3 2.3 Kas 18.8-10

ndì ndapè yà adzi òbhòlò rórò, kǎvò wò ndi dhu-
 ònga t'òvòta tó irèta ndíní àlě kotsúya tí pbìndà
 ádrùngbǎnga tó awáwù ò otùna ǒ. ⁸ Yà adzi dǒ
 idzi nónyè ale nzínzì ǒ, wò ndi dhu-ònga t'òvòta
 tó irèta dǒ dhu núnì atdí ale mà ní'ì mbǎ. Dhu
 í'ina gukyè abádhí ùnì ka dhu tí, ní abádhí ùtóna
 nzì wò ádrùngbǎnga tó awáwù nà Ádrùngbǎle
 mùsàlabhà dǒ. ⁹ Kàgàwà anzì dhu rǐ'ì àdhàdhì
 yà Ǽlǎ Andítá náarúnona dhu bhěyi:

«Yà inzà atdí ale mà náapèna àlǎna, ndirò inzà
 atdí ale mà náapèna ìrina dhu,
 yà inzà apèna ise atdí ale-afí ò màtí dhu,
 ní ndi, Kàgàwà abhòlò angyangyi kǎkà ndì nózè
 ale tò*.»

¹⁰ Àlě tò ní ndi Kàgàwà itè yà órù ò ndì ndìli
 pbìndà dhu pbìndà Ǽlǎ-Alafí-otù ǒ. Obhó tí, Ǽlǎ-
 Alafí arí kóró dhu àndà, ìmbǎ rǐ'ì Kàgàwà údhě
 ndì ndonzi tí dhu, yà atdí dǒ kǎdù òrùnà màtí.

¹¹ Ádhi pbá ale ndi ìndrǔ nzínzì ǒ, ngǎtsi ale-afí
 rǐrèna dhu ùnì rádù, inzà ní ndi ale-afí yà kà'ò
 rǐ'ì kèlě núnì ka rò? Ndirò, Kàgàwà bhà irèta
 núnì rádù atdí ale mà rǐ'ì ìmbǎ, inzà ní kabhà
 Ǽlǎ-Alafí kèlě núnì ka rò. ¹² Ndirò àlě, àlě kí'ì nà
 ní nzì yà adzi ǒ ale arí'ì nà ale-afí-tidò, pbétù àlě
 kí'ì nà ní Ǽlǎ-Alafí yà Kàgàwà bhà rò írà, ndíní
 àlě kuni tí àlě tò Kàgàwà íbhò kóró dhu. ¹³ Ndirò,
 yà mà mí Kàgàwà bhà màkǎrù òvò ìndrǔ tò rò,
 mà marí nzì kòvò ìndrǔ tó dhu-ònga t'òvòta tó
 irèta ò rò àhù ɔte-tidò ǒ, pbétù mà marí kòvò
 Kàgàwà bhà Ǽlǎ-Alafí níbhò fǎkà obhóná ɔte-
 tidò ǒ. Ndi dhu bhěyi ní ndi, mà marí Ǽlǎ-Alafí

* 2:9 2.9 Ìsa 64.3; 52.15

nàndà dhu àwě indrũ tò ndi Ɔlǎ-Ɔlafí íbhò fǎkà ɔɛ-tídò ǔ.

¹⁴ Pbétù, yà adzi dǔ p̄bìndà ɔfò ǔ tí arúbhi ale, ní rǐ nzǐ àdù ndi Kàgàwà bhà Ɔlǎ-Ɔlafí ɔ rò ráhɛ ɔɛ à'ù. Obhó tí kà rǎdù kàla rǐ'ì ìmbǎ tǐna nà dhu tí fǐndà, ìnzǐ ndi dhu rǎdù dǔna àlɛ, ndirò Ɔlǎ-Ɔlafí-otù ǔ tí ndi dhu rǎdù ale-dɔ àlɛ nídhunǐ. ¹⁵ Kàgàwà bhà Ɔlǎ-Ɔlafí nà rǐ'ì ale rǐ'ì ìnè indrũ-nyutsì rǐ'ì kóró dhu rǎlɛ dǔna, p̄bétù ìmbǎ rǐ'ì Ɔlǎ-Ɔlafí nà ale-dɔ nǎlɛ ndi Ɔlafí nà rǐ'ì ale-nyutsì rǐ'ì dhu rǐ nzǐ.

¹⁶ Ɔlǎ Andítá rǎtina:

«Ádhi p̄bá ale ndi Ádrùngbǎle bhà irèta núnì?

Ádhi p̄bá ale ndi kà tò rǎdù sedzà àbhɛ?»

Pbétù àlě'ì, yà Ɔlǎ-Ɔlafí nà àlě kǐ'ì rò, àlě kǐ'ì nà irèta ní Krístò bhà rò írà irèta.

3

Kàgàwà bhà kasútále

(1Kò 4.1-6; Ɔbr 5.11-14)

¹ Pbàkà ǔ àbanǐnzó, nzínzikɛ ǔ ma mí'ì nínganí, ma mábà nzá fangà mótè nyǐ mànà àdhàdhì Kàgàwà bhà Ɔlǎ-Ɔlafí nà rǐ'ì ale bhěyi. Pbétù ma mótè nyǐ mànà àdhàdhì yà adzi ǔ dhu átdǔ afíya ale bhěyi, ndirò òko òko ire tí fíyó a'uta ǔ Krístò-nyutsì ale bhěyi. ² Ma mábhɛ nyǐ nyǔmvù dhu ní'ì màkyǐ*. Ma mábhɛ nzá odú ró'ɔ ònyù nyǔnyù, ìnzǐ nyǐ nyádù kà-lèmà ònzǐ ale tí nyǐ nyǐ'ì dhu-okú dǔ rò. Ndirò kòmbí màtǐ nyǐ nyǐ nzǐ àdù kà-lèmà ònzǐ, ³ òko nyǐ nyòko yà

* **3:2** 3.2 Màkyǐ tí Pòlò rǎtina dhu ní yà ndi nuduhè kǎkà ìnzá àpè ɔ'ò fíyó a'uta ǔ ale tò isísó ró'ɔ dhu.

adzi ò dhu átdű afíkũ ró nídhunĭ. Obhó tí, yà òko adha mà anya màná nóko nzínzíkũ ò dhu, nítè tí nzá dhu, yà adzi ò dhu rátdű afíkũ, ndirò nyĭ raróko yà inzá Kàgàwà núni ale náaróko òná ófò ò? ⁴ Wò nzínzíkũ ò atdí ale rătina: İma, ima ní Polò bhà ale, ngătsi ale ràdù àtìnà: İma, ima ní Apolò bhà ale rò, ní wò nyĭ nyónzina dhu tí nzĭ inzá Kàgàwà núni ale tó ófò ò dhu?

⁵ Nírò, Apolò ní àdhi? Ndirò, Polò ní àdhi? Mă'ı ní Kàgàwà bhà kasıtáıe, yà nyĭ nyá'ù Krístò otùya ò ale. Mă mónzì ndi kasũ, ngătsi ale rònzì ka yà Ádrùngbăıe abhù fĭndà perè-bvũ rǒ. ⁶ Mă mĭ'ı àdhàdhì yà inga ò kasũ nanzì ale bhëyi: İma, ma mazò itse, ndirò Apolò adù idha ùdho kà dǒ. Pbétù, Kàgàwà ní ndi adù kàbhũ ròvì. ⁷ Ní, wò ndi itse nòzò ale mà, kà-dǒ idha nùdho ale màná, kóró ní nzĭ dhu. Kàgàwà ní ndi rĭ'ı ngari nà, kàbhũ ndi ndi itse ròvì dhu-okú dò rò. ⁸ Itse nòzò ale mà, kà-dǒ idha nùdho ale màná kóró rĭ'ı àdhàdhì: ndirò, Kàgàwà núubhòya ìngbàtĭ ìli ndì ale bhà mùkĭmbà mà, àdhàdhì ndi ale anzì kasũ-bvũ rǒ. ⁹ Obhó tí, mă, mă'ı ní atdíkpá arĭ Kàgàwà bhà kasũ ònzì ale. Nyĭ, nyĭ ní Kàgàwà bhà onzibvũ.

Kàgàwà udhèya pbìndà kasıtáıe-kàsũ kàzũ nĭ dhu

Nyĭ ní átò Kàgàwà rǒsına idza. ¹⁰ Ní, yà idù Kàgàwà ìbhò ìdzìnga-bvũ rǒ, ndirò àdhàdhì yà idza òsì arĭ nyĭkpóna ótdyù ale bhëyi, ma mópè ndi mórù idza-pfò [İdzì Mākũrù t'únòta-otù ò.] Ndirò kòmbí, ngătsi ale nádù ndi ndi idza òsì kà-dǒ. Pbétù dhu àkă ìngbàtĭ ìli ndì ale mà ràndà

nga mběyi, ìngbà dhu bhěyi màtí ndì ndòsì kà-dǒ dhu nà. ¹¹ Obhó tí, ìmbǎ ngǎtsi idza-pfò òpè rádù ndòrù, yà iwà ka kórù-tsí tó ngari ǒ ale rǐ'ì. Ndi idza-pfò ní Yěsù Krístò. ¹² Ìndrǔ rǐ'ì ìnè ndòsì wò ndi òrù ka kórù idza-pfò dǒ abho rádù òdhò dhu-tidò nǐ: ɔrò, tsumà, ndirò ɔrú odzina nà odu-tidò mà. Ngǎtsi ale rǐ'ì ìnè ndòsì kà-dǒ ìnzí rádù òdhò abho dhu-tidò nǐ: itsu, tsítsò, ayi mà. ¹³ Kàgàwà rǐ ìndrǔ-ànyà ìtdì nínnganí rí ndònzì dhu nítèya ìngbà tí ìlì ndì ale bhà kasu tó ǒfò k pangba. Obhó tí ndi nínnganí, Kàgàwà núudhèya ìngbàtí ìlì ndì ale bhà kasu mà kàzù nǐ, kàzù rádù ndi ndi ale bhà kasu tó ǒfò nítè. ¹⁴ Ní, dhu i'íya gukyè inzà yà ndi ale asì wò ndi idza-pfò dǒ dhu nógbè kàzù ò dhu tí, ní ndi ale náabáyà mùkìmbà. ¹⁵ Pbétù yà ndi ale asì dhu nóogbeya gukyè, ní ndi ale náabáyà nzǐ mùkìmbà. Àbadhi nyú nditírò nóogúya ògù, pbétù ndi dhu ní'íya àdhàdhì kàzù ònǎ ndì nòtò ndàdù ògù ale bhěyi.

¹⁶ Nyǐ nyúni tí obhó dhu nyǐ rǎrǐ Kàgàwà bhà idza, ndirò kàbhà Ìlǐlǎ-Alafí rarádi nyukutsi? ¹⁷ Obhó tí Kàgàwà bhà idza ní ìlǐlǎ idza, ní nyǐ ní ndi kàbhà idza. Nírò, ndi ale apé Kàgàwà bhà idza ùgòlò, ní Kàgàwà adùya ndi ale ùgolo átò.

Kàgàwà ìbhò kóró dhu fǔkù fùkú idzìngà-okú dò rò

¹⁸ Atdí ale mà àkǎ nzà ndùtrǎ ndì nditírò. Nzínzìkù ǒ atdí ale mà náapé ndòzù iwà ndi ndúni dhu-ǒnga t'òvòta yà adzi ǒ ale tó ǒfò ǒ dhu tí, ní ndi ale àkǎ ndùbhà ndi dhu-ǒnga t'òvòta-tidò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, kà rádù ì'ì obhóná

dhu-ǒnga t'óvòta nùni ale tí. ¹⁹ Obhó tí, yà adzi ǒ dhu-ǒnga t'óvòta tó irèta-tidò ní ìmbǎ tǐna nà irèta Kàgàwà-ònzǐ. Hlǎ Andítá náarátina: «Kàgàwà arí dhu-ǒnga t'óvòta ì ùni dhu tí arí 'àti ale nótsi yà ìtírò abádhí ùpe fiyó àdà ǒ*.»

²⁰ Ndirò Andítá rǎtina átò: «Ádrùngbǎle Kàgàwà nùni wà dhu-ǒnga t'óvòta tó irèta nà ale tí rí 'òzè ale tó irèta. Kǎni wà dhu, ndi irèta rǎrǐ mbǎ tǐna nà dhu*.»

²¹ Nírò, atdí ale mà àkǎ nzá ndòyò ndi ngǎtsi ale-okú dò rò. Obhó tí, kóró dhu rǐ'ì fùkú ídzìnga tò. ²² Ima Pòlò, Apòlò, Péterù, Kàgàwà íbhò mǎ fùkú fùkú ídzìnga tò. Ndirò yà adzi, ípìrǒnga, ονε, yà kòmbí rí'ì dhu, olù ríwu dhu mànà kóró Kàgàwà íbhò fùkú fùkú ídzìnga tò. ²³ Ndirò nyí'ina, nyí ní Krístò bhà ale, ndirò Krístò ní Kàgàwà bhà ale.

4

Inzá dhu àkǎ konzì Krístò bhà kasutále gàyà dhu

(Ròm 14.10-12; 1Kò 3.5-9)

¹ Nírò, dhu àkǎ ìndrǔ ròzè mǎ'ì Krístò bhà kasutále tí, ndirò Kàgàwà bhà obhóngà ùdhé arí ìndrǔ tò ale tí. Rìrà àhu kòmbí nga ò, ì obhóngà náaróko órù ò. ² Nyí nyùni wà dhu, wò ndi ádrùngbǎnga-tidò ka kábhu foná ale rǎrǎdù àkǎ ndi'ì yà fǐndà ka kàvi dhu ònzǐ arí ale tí. ³ Pbakà ǒ, ìnzǐ ní àpbè ndi akekpa mǎtí nyùnò ànyǎdu, ndirò ngǎtsi nǐ, ìndrǔ-bvǔ dhùwanì rùnò ndi

* **3:19** 3.19 Yòb 5.13 * **3:20** 3.20 Zàb 94.11

ànyădu. Ndirò ima nyú matírò ma mí nzi àdù ànyădu ùnò. ⁴ Obhó tí, pbàkà irèta nyú mà nóbhù nzá ma atdí dhu-okú dò rò màtí, pbétù ndi dhu rí nzi àtina, ima ràrì obhónángatále. Ádrùngbăle ní ndi ànyădu ùnò rádù. ⁵ Ní ndi dhu-okú dò rò, nyí nyākă nzá nyũnò ìndrũ-ànyă angyiñă rò, inzá àkò ka kakò kàsùmì àpè àkă rórò. Nyí nyākă nyòdò nga, ràrà àhu Ádrùngbăle rĩngo dhu ò. Ka ní ndi kóró dhu yà ùru ka kuru ìnò ò nitèya k pangba awáwù ò, ndàdù yà ìndrũ aròdona afiyya ò dhu núpfo k pangba. Ní Kàgàwà níifuya ìngbatí ìli ndi ale mà ndi ale bhà kasubvù rò.

⁶ Àbanĩnzó, ma m̀nò wò dhu fũkù, midyi Apòlò bhà ófò mà pbàkà ófò nyú mànà okúku dò rò. Ma midyi i ófò, ndínĩ ròkà nyí nyani tí dhu, nyí rākă nzá nyòwù igi Andítá rǒ rò, ndirò nzínzikù ò atdí ale mà rākă nzá ndidzi ndi, ndòlè ndi atdí ale ìnă rò, ndàdù ngãtsi ale nídzèlè.

⁷ Ádhi pbá ale ndi nyi níli nyi'ì ádrùngbăle tí ròsè ngũkpà ale dóná? Tí obhó Kàgàwà ndi yà nyi nyarí'ì nà kóró dhu nubhò ìndù? Kǎpé ì'ì wò dhu bhèyi, ní ádhu-okú dò rò nga ndi nyi nyádù àmbe nyoyò dǒ, inzá nyi nyabà i dhu Kàgàwà-fó dhu bhéyi nĩ?

⁸ Nyí pbání iwà nyí nyábà yà nyí nyí atdyúya òho kóró dhu! Nyí pbání iwà nyí nyóngò ònzítále tí! Nyí pbání iwà nyí nyóngò ádròdrǒ kámá tí! Pbétù mǎ'í na, mǎ ní nzi ádròdrǒ kámá. Nyí nyí'íná gukyè obhóngatí ádròdrǒ kámá tí, ní mǎ màmbènà ì'ì átò ádròdrǒ kámá tí atdíkpá nyí mànà. ⁹ Obhó tí, ima nĩ dhu ròlo Kàgàwà

úli mǎ'ì, mǎ uvitatále tírò, mǎ'ì olù ale tí kóró ale rǒ dhu bhěyi. Mǎ mí'ì àdhàdhì ànyàya ka kìtdì ndínì ka kòkye tí ale bhěyi. Obhó tí, mǎ mí'ì àdhàdhì kóró yà adzi ǒ ale mà, màlàyíká mànà dhu rǐ ròyá rí ndònzì dhu àndà ale bhěyi*.
 10 Mǎ pbánì ndì àkyǎkyè ale Krístò-okú dò rò, nyǎdù ì'ì dhu-ǒnga t'óvòta tó irèta nà ale Krístò-nyutsì. Mǎ pbánì ndì ivívì ale, nyǎdù ì'ì obi nà ale. Ìndrù arí itsìka ònzì, pbétù, abádhí arádù nyǐfù! 11 Rìrà àhù kòmbí nga ò, mǎ mí'ì àwù nà, mǎ mí'ì òmvùna mǎ mí dhu-atdyú nà, mǎ mí'ì ìmbǎ mùdzarù nà ròkà. Ka karávu ròkà, mǎdù àmbe ùbhi dǒ, ìmbǎ mǎ móko ró nga rǐ'ì rórò.
 12 Mǎ mǎrì adyò ivò, màmbe kasu ònzì dǒ ɔtsúka nyú nǐ ònyè mǎ mabá tí. Mǎ'ì nǐ ka kí dhu èno rò, mǎ mǎrì i ale àsò àsò tí. Ìndrù rǐ màbhù màbà àpbè rò, mǎ mǎrì dhu-dzi òndù òndù tí.
 13 Mǎ'ì ka kùdhù rò, mǎ mǎrì ɔte àdù ìyònga ǒ. Kòmbí màtì ka kí mǒzù àdhàdhì yà adzi ǒ tsìtsò bhěyi, ndirò kóró ale mà náarì mǒzù mǎ'ì yà adzi ǒ andrita bhěyi.

Pòlò bhà irèta yà atdíǒ ndì ndóze pbìndà nzónzo-okú dò rò

14 Ma màndì nzá yà dhu fǔkù ndínì nyìku nabhù tí rìwù, pbétù ma màndì ka ndínì nyìkpóku nabhù tí ròtdyù àdhàdhì pbàkà nzónzo yà atdíǒ ma móze bhěyi. 15 Obhó tí, atdí

* 4:9 4.9 Ànyàya ka kìtdì ndínì ka kòkye tí ale ka kabhùná rùvò ràwugà dò, ndínì ì nuyè tí òrù tó ìzà nà, ìndrù ràdù 'àndu 'àmbe i ale rǒ rí ndònzì dhu àndà dǒ.

kumì lufù ale mà rĩ mbă dhu ùdhě fùkù Krístò-nyutsi ka kóko tí dhu dǒ, ní abáku rĩ mbă ì'ì ibí. Obhó tí, ima ní ndi ma módhì nyĩ Ídzi Mākūrù ma múnò fùkù dhu-otù ǒ, ndínĩ nyĩ nyoko tí Yèsù Krístò-nyutsi. ¹⁶ Nírò, ma mìtdè nyĩ ìtdè tí, nyĩ nyàkă nyödyì pbàkà ófò. ¹⁷ Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ma mòvì Tímòtewù tikù ò. Ka ní pbàñgba yà atdíđǒ ma mózè, ndirò mbéyi arí foná ka kàbhù Ádrùngbăle Yèsù bhà kasu ònzi. Kàrĩ ndi Krístò-nyutsi ma marádi tí dhu tó gílímá àbhù nyĩrè. Ndi gílímá ní ndi ma marúdhěna kóró ngari ònă kóró kànísá ǒ.

¹⁸ Nzínzikù ǒ atdíđhená ale nópè 'àmbe inga ìrè dǒ ìnzĩ ma rārārà nyàndà, ndi dhu rādù 'àbhù 'àmbe 'ìdzi dǒ. ¹⁹ Pbétù, ma mārà àhù fūrābvù inzá òtrò idho ǒ, Ádrùngbăle òzè ka nĩ. Ní ànyìrǒ ní ndi, ma mí nzĩ kǒkò ì 'ìdzi arí ìtírò ale arúnona dhu kèlě núnì, pbétù ma mí abádhí rādù ònzìnà dhu nálă átò! ²⁰ Obhó tí, òrù-akpà ǒ Ádrùngbă kamà Kàgàwà bhà Idzi náarí nzĩ nditè yà ale-tsù ǒ ka kúnona dhu-otù ǒ tí, pbétù kàrì nditè ádrùngbănga tó òbi-otù ǒ. ²¹ Nírò, nyĩ nyòzè ní àdhu? Tí marà àhù fūrābvù fudú mùgǒ nà, ndirò ngătsi nĩ, tí marà àhù àzè mà ìyònga mànà nĩ àlè afídu nà?

5

Mànyòni ònzi rí ale àkă kodi Kànísà ǒ rò dhu (Gàl 5.9; 1Tì 1.19-20; Èbr 10.22)

¹ Dhu arí ndiri kóró ngari ònă kambe àtìnà dǒ, nzínzikù ǒ atdíđhená ale rarí mànyòni ònzi. Ndi mànyòni-tidò ní yà ìnzĩ arí ndònzì kăkà inzá

Kàgàwà ná'ù ale nzínzì ò màtí: ka karátina nzínzìkù ò atdí ale ródyì olù-íyànà* ràdi pbìndà tsìbhále tí! ² Ní àzèmbè izu àmbènà nyũkã, nyádù ndi dhu nònzì ale ìpfo, nyòdì nzínzìkù ò rò rò, nyĩ nyarádù òko nyãmbè nyöyò dõ òyò tí! ³ Ìma, ma mí'ì itse rùkú rò ale-ngbò ònã rò, pbétù ma mí'ì inè atdíkpá nyĩ mànà ale-afí ònã rò. Ní, ma mòtdì wà ndi dhu nónzì ale-ànyã, àdhàdhì inè àlě kí'ì atdíkpá nyĩ mànà dhu bhěyi. ⁴ Ma mòtdì ndi ale-ànyã àlě tó Ádrùngbãle Yèsù-ovò rõ. Ndirò, nyũndũ nyĩ nyí rò, ma mí'íya inè átò atdíkpá nyĩ mànà ale-afí ònã rò, ndirò Ádrùngbãle Yèsù bhà ádrùngbãnga tó obi ní'íya inè nzínzìkù ò. ⁵ Nyĩ nyàkã nyípfo wò ndi ale, nyãbhu pfòmvo Sitanì tò*, ndínĩ kà-nyutsì rí'ì nzérenga nabhù tí riku yà kà rãbàna àpbè-otù ò. Ndi dhu bhěyi ní ndi kà rãdù ògù Ádrùngbãle Yèsù ríngò ònã idhò ò.

⁶ Nyĩ nyí nyöyò nzérenga-okú dò rò dhu ní nzi idzì dhu! Nyĩ nyúni tí obhó dhu, ákě afí-ngba rarí ábhõ idyi nyú nábhũ ràmmõ? ⁷ Nírò, nyĩ nyàkã nyípfo wòrì nzérenga tó afi-ayí nyukutsì rò, ndínĩ nyĩ nyílá tí Kàgàwà-nyìkpó ò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, nyĩ nyádù ì'ì àdhàdhì idyi-owútá, yà inzà ka kàngbõ afi ònà bhěyi, yà kòmbí nyĩ nyí'ì ònã ófò bhěyi. Obhó tí, Kàgàwà ú'ò wà nyĩ nyílã nyìkpóna ò. Kãbhù wà Krístò perè tí àlě-okú dò rò àdhàdhì Pásìka tó mànhèndù tò Pbhàyàhúdì arózèna 'à'à tàrà-ngba bhěyi*. ⁸ Ní

* 5:1 5.1 Law 18.8; Tòr 23.1
5.7 Uvt 13.7; 12.21

* 5:5 5.5 Mát 18.15-20

* 5:7

ndi dhu-okú dò rò, àě kàkă àě rònzi àě tó Pásika tó m̀hèndù ìnzì ní afi-ayí rí'ì ònà m̀gati nĩ. Kà-tì ní, nzérenga mà nzére dhu mànà tó afi-ayí ní. Pbétù, àě kàkă àě rònzi ka ìmbă ònà afi nà m̀gati nĩ. Kà-tì ní, àě kàkă àě ròkò ìlă àě kílă Kàgàwà-nyìkpó ǒ rórò, ndirò obhóná dhu ònzi àě kí rórò.

⁹ Yà olù ma m̀ndí f̀kù bhàr̀wà ǒ, ma m̀ndí dhu mati, nyí r̀kă nzá nyòwù òko rǒ atdíkpá m̀nyò̀nitále mànà. ¹⁰ Ndi bhàr̀wà ò ma m̀tè nzá yà adzi ǒ m̀nyò̀nitále dǒ, ǒdhíya-fó rí'ì dhu dǒ arí afíya ùl̄ ale dǒ, ìndrũ-fó dhu ùdhă arí obi nĩ ale dǒ, ndirò s̀anamù ùl̄ arí ale dǒ. Obhó tí, ndíní nyí nyìndà tí nyí abádhí rǒ rò, dhu àkànà nyùvò yà adzi ǒ rò! ¹¹ Pbétù ma m̀ndí dhu f̀kù okúya dò rò ní kàkă pbàkrístò tí arí 'àti ale. Ndi ale apé àtina ndi r̀r̄ m̀krístò, pbétù ndàdù ì'ì m̀nyò̀ni ònzi arí ale tí, ndirò ǒdhína-fó rí'ì dhu dǒ arí afína ìl̄ ale tí, kapé ì'ì s̀anamù ùl̄ arí ale tí, ndàdù ì'ì dhu ùn̄ arí ìndrũ nĩ ale tí, kapé ì'ì iwa òri arí ale tí, ndirò obi nĩ arí dhu ùdhă ìndrũ-fó rò ale tí, ní wò dhu bhěyi ale-tidò nà nyí nyàkă nzá nyònyù ònyù mà atdíkpá! ¹² Inzá Yèsù ná'ù ale-ànyă t'ún̄ota tí òtèdu? Tí obhó pbàkrístò nyú i nyí nyádù ànyăya núnò? ¹³ Inzá Yèsù ná'ù ale-ànyă núnò r̀dù ní Kàgàwà. Obhó tí, Ìl̄lă Andítá r̀tina: «Nyí nyàkă nyìpfo nzére ale nyòdi nzínziku ǒ rò*.»

6

M̀krístò àkă nzá ndòbhù ǒdhìnà m̀krístò

* 5:13 5.13 Tòr 17.7

inzá Yèsù ná'ù anya t'ítàtá t'ále-fó dhu

(Mbà 20.3; Màt 5.23-24; Róm 12.17-18; Èfè 5.3-8; Yàk 4.1)

¹ Nzínzìkù ǒ atdí ale mà náapé ì'ì anya nà iwà Yèsù ná'ù ɔdhìnà nà, ní dhu ɔfò tí nga kà ràrà ndi ɔdhìnà ɔbhù inzá Yèsù ná'ù anya t'ítàtá t'ále-fó? Inga nòfò dhu ní kà ràrà kòbhù Kàgàwà bhà ale-fó. ² Nyí nyùni tí nzá dhu, Kàgàwà bhà ale ràrì ndi yà adzi ǒ ale-ànyǎ nitdìya? Nírò, yà adzi ǒ ale-ànyǎ nyí nyitdìya dhu bhèyi, ádhu ìnzì nyí nyádù kòkò dhu bhèyi àkyǎkyè dhu nùfǎ ale-ànyǎ nitdì nǐ? ³ Nyí nyùni tí nzá dhu àlě ritdìya màlàyíkà mà-ànyǎ? Ní ndi dhu bhèyi kà rí'ì rò, àlě ní ùnɔ àlě kádù yà adzi ǒ ì nònzì dhu-ànyǎ ùnò olu! ⁴ Ní dhu apé ì'ì nyí nyí'ì anya nà nzínzìkù ǒ dhu tí, ní ádhu-okú dò rò nga ndi nyí nyádù òwu ì anya nà kòkò ìnzì arí ɔte pbàkrístò nzínzì ǒ dhu ɔ ale-ònzì nǐ? ⁵ Ma mènò dhu wò dhu bhèyi ndíni nyíkù nabhù tí rìwù. Obhó tí, nzínzìkù ǒ yà Yèsù ná'ù ɔdhína nzínzì ǒ dhu-ànyǎ ùnò rádù dhu-ònga t'òvòta nùni atdí ale mà t'í'ì mbǎ? ⁶ Pbétù, ùkù nyí nyàmbènà nzínzìkù ǒ dhu-ònga àndà rò, nyí nyarádù òwu nyòbhù inzá Yèsù ná'ù ale-fó dhu-tì ní ádhu?

⁷ Obhó tí, anya nà nyí nyí'ì nzínzìkù ǒ dhu nítè wà dhu k pangba, iwà dhu rónzì lèmakù atdíǎ. Ní ádhu ìnzì nyí nyádù nzére dhu-dzi òndù nǐ? Ádhu ìnzì nyí nyádù nyǎbhà kudhǎ fakú ongyéngá mà nǐ? ⁸ Pbétù nyí, nyí ní ndi nyí nyarí nzére dhu ònzì, nyòwù Yèsù ná'ù ɔdhíku ɔbhù ìri ale-fó! Ndirò nyí ní ndi nyí nyarí ì ale tó obhónánga ùdhǎ obi nǐ! ⁹ Nyí nyùni wà dhu

mběyi nyú, nzére dhu ònzi arí ale ní rabáya nzi ngari òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi ǒ. Inzi nyàbhù kùtrǎ nyí: m̀nyòni ònzi arí ale mà, s̀namù ùlě arí ale mà, kǎkà inzà ì úmbǎ ì nà ale nà arí m̀nyòni ònzi ale mà, ndirò m̀nyòni ònzi arí nzínziya ǒ kpabhále-tírò, ndirò vèbhále-tírò ale mà, náabáya nzi ngari Kàgàwà bhà Idzi ǒ. ¹⁰ Ndirò, ogbo ònzi arí ale mà, ɔdhíya-fó rí'ì dhu dǒ arí afíya ùlě ale mà, iwa òri arí ale mà, dhu ùnɔ arí ìndrù nǐ ale mà, kǎkà ìndrù-fó dhu ùdhǎ arí ɔbi nǐ ale mà, ní kòrí ale kóró, náabáya nzi ngari òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi ǒ átò. ¹¹ Angyi, nzínzikù ǒ atdídhená ale nóongónà dhu ònzi ndi dhu bhěyi tí. Pbéti kòmbí, àlě tó Kàgàwà nú'o wà nyí, nyílǎ fùkú nzérenga ǒ rò. Kǎbhù nyí nyǒngò p̀bìndà ale tí, ndàdù nyǒzù obhónángatále tí. Kǒnzi kóró ì dhu àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò nyí nyá'ù dhu-okú dò rò, ndirò Ìlǎ-Alafí-otù ǒ.

*Yèsù ná'ù ale ní Krístò-ngbò-rǒnga dhu
(1Tè 4.1-17; 1Pé 1.14-19)*

¹² Nyí nyarátina: «Kóró dhu t'ónzita tó r̀sà ka kúfà wà fǎkà p̀bakrístò tírò.» Ndi dhu ní obhó dhu, pbéti kóró dhu ní nzi àkǎkǎ kǒnzi dhu. Ima mà átò ma mínè mati: «Kóró dhu t'ónzita tó r̀sà ka kúfà wà idù,» pbéti ma mí nzi àdù dhu à'ù mí'ì atdí dhu mà tó ìnɔ tí. ¹³ Ndirò nyí nyarátina átò: «Kàgàwà anzì ònyù ale-ò tò, ndirò kǎnzi ale-ò ònyù tò.» Pbéti, ma mátina kà ritòya kǒkò óyǒ dhu kóró. Ale-ngbò Kàgàwà anzì nzà m̀nyòni t'ónzita tò, pbéti kǎnzi ka Ádrùngbǎle Yèsù bhà

kasu t'ónzita tò. Ndirò ndi Ádrùngbǎle rǐ'ì ale-
ngbò t'úndata tò. ¹⁴ Ndirò ròsè dòtsí, Kàgàwà
yà Ádrùngbǎle Yèsù nabhù rìngbè ndi ɔve-bvù
rò pbìndà ádrùngbǎnga tó obi nǐ, náabhùya àlè-
ngbò rùngbe ì átò.

¹⁵ Nyǐ nyùni tí nzá dhu, ngbòku rǎrǐ Krístò-
ngbò-rǒnga? Nírò ma tí àdù Krístò-ngbò-rǒnga
nyú idyi idyi, mǎgèrè rǒngò mǎnyòni tó tsibhále-
ngbò-rǒnga tí? Ìnzǐ akèkpá màtí! ¹⁶ Ndirò,
nyǐ nyùni tí nzá dhu ndi ale mà rapé 'ùngbò
mǎnyòni tó tsibhále nà, ní rǒngò wà atdí ale-
ngbò tí kà mànà? Obhó tí, Ìlǐlǎ Andítá náarátina:
«Abádhí ɔyǒ rò rǎdù 'ùgèrè 'òngò atdí ale-ngbò
tí*.» ¹⁷ Pbéù, Ádrùngbǎle mànà ì nùngbò ale, ní
rǎdù ndùgèrè 'òngò atdí ale tí kà mànà, ale-afí
ònǎ rò.

¹⁸ Nyǐ nyàkǎ, nyòtsè mǎnyòni-tsǔ rò! Yà ìndrǔ
rǒnzina kóró ngùkpà nzérénga rǐ'ì igi ndi ale-
ngbò rǒ rò. Pbéù mǎnyòni nònzì ale nónzì wà
nzérénga ngbòna nyú rǒ nditírò*. ¹⁹ Nyǐ nyùni tí
nzá dhu ngbòku rǎrǐ yà nyukutsi arádi Ìlǐlǎ-Alafí
bhà idza? Ndi Ìlǐlǎ-Alafí nábhù fǔkù ní Kàgàwà.
Ndirò nyǐ ní nzǐ kàmǎku nyǐ-tírò. ²⁰ Obhó tí,
Kàgàwà náadzì nyǐ ɔrú odzi nyú ǒ. Ní nyǐ nyàkǎ
nyílè ka ngbòku nǐ.

7

* **6:16** 6.16 ɔpt 2.24 * **6:18** 6.18 Ka kí'ì inè kǎgèrè ka átò
yà dhu bhèyi: «Nyǐ nyarátina: «Yà ìndrǔ rǒnzina kóró nzérénga
rǐ'ì igi ndi ale-ngbò rǒ rò.» Pbéù ma màtina: mǎnyòni nònzì ale
rònzì wà nzérénga ngbòna nyú rǒ nditírò.»

*Polò rĭ Pbàkòritò arí'ì nà umbátá dš nzére
irèta òbhòlo dhu
(Opt 2.18-25; Mát 19.3-12; Róm 6.18-22)*

¹ Kòmbí, ma mí dhu òvo fùkù yà idù nyĭ nyándí dhu dš. Nyĭ nyátí: «Inga nòfò dhu ní kpatsìbhále àkă nzá ndòdhò pbìndà tsìbhále nà.» ² Pbétù, ndínĭ ìndrù oko tí ìmbă m̀nyònì rì'ì nzínziya ǒ, ma mátina dhu ràkă ìngbátí ìli ndì kpatsìbhále mà rì'ì pbìndà tsìbhále nyú nà, ndirò ìngbátí ìli ndì tsìbhále mà rì'ì pbìndà kpatsìbhále nyú nà. ³ Kpatsìbhále nákă ndònzì pbìndà tsìbhále rĭ atdyúna òho dhu, ndirò tsìbhále mà nákă ndònzì pbìndà kpatsìbhále rĭ atdyúna òho dhu átò. ⁴ Tsìbhále-ngbò ní nzĭ ndi tsìbhále bhà, pbétù ka ní kàbhà kpatsìbhále bhà. Ndirò kpatsìbhále-ngbò ní nzĭ ndi kpatsìbhále bhà, pbétù ka ní kàbhà tsìbhále bhà. ⁵ Ní, nyĭ nyàkă nzá nyùlè nyĭ, ìnzá ní itsòta tó kàsùmì ǒ tí nyĭ nyìrì nyĭ nyùbhà ka ákě kàsùmì tí rò. Ndi itsòta tó kàsùmì dzidš, nyĭ nyádù ìngo nyòkò atdíkpá tdítš, akye pfòmvo Sitanì náarana nyùtra fùkù ivívinga ǒ nĭ. ⁶ Wò ma m̀nò fùkù dhu ní nzĭ uyátá, pbétù ndi dhu bhěyi nyĭ nyònzì dhu dhu ní nzĭ nzére dhu.

⁷ Obhó tí, ma m̀mbènà òzèna dhu ní kóró ale ròkò ima bhěyi, ìmbă vèbhále na. Pbétù ìngbátí ìli ndì ale mà nábà pbìndà perè nyú atdíró Kàgàwà-fó: atdí ale ràbà tsìbhále nà ndì ndádi dhu tó perè-tidò, ngătsi ale ràdù ìmbă tsìbhále na ndì ndádi dhu tó perè nábà.

⁸ Ndirò kăkă ìmbă rì'ì vèbhále nà ale mà, abvo-ayí mànà tò, ma mí dhu òvo matì, dhu ràmbènà

àkă mběyi nyú abádhí tò abádhí róngò òko yà ma marádi dhu bhěyi, ìnzǐ 'òhò umberá-atdyú. ⁹ Pbéù dhu apé ì'ì ìnzǐ abádhí rǎdù afiya òtò ìtírò dhu tí, ní abádhí rǎdù àkă 'ùmbǎ ì. Obhó tí, dhu rǎdù àkă mběyi nyú, ndi ale rì'ì pbindà tsìbhále nyú nà, ròsè ndi ndarana àdi ndámbe tsìbhále-atdyú òhò dǎ dhu dónǎ.

¹⁰ Kǎkǎ iwà ì númbǎ ale tò, ma mábhǎna ní yàrí uyátá, yà ìnzá àhɛ fudú rò, pbéù kírà Ádrùngbǎle Kàgàwà bhà rò: tsìbhále àkă nzá ndùbhà pbindà kpatsìbhále. ¹¹ Pbéù, tsìbhále náapé pbindà kpatsìbhále ùbha, ní ndi tsìbhále àkă nzá ndàrà amba-bvù tǎítǎ. Ìmbǎ kì'ì ndi dhu bhěyi rò, dhu àkă abádhí rùngbò ì tǎítǎ pbindà kpatsìbhále nà. Ndirò, kpatsìbhále àkă nzá ndùbhà pbindà tsìbhále.

Pɔlò rǐ sedzà àbhǎ ìnzá Yèsù ná'ù ale mànà ì númbǎ Yèsù ná'ù ale tò dhu

¹² Ndirò ngǔkpà ale tò, ima, ma mí yà dhu òvo, ndi dhu àhɛ nzá Ádrùngbǎle Yèsù ò rò, pbéù kàhɛ ùdù rò. Ní ma mátiina: iwà Yèsù ná'ù kpatsìbhále náapé ì'ì ìnzá Yèsù ná'ù tsìbhále nà, ndi tsìbhále rǎdù ndà'ù 'òngò òko kà mànà, ní ndi kpatsìbhále àkă nzá ndùbhà ndi tsìbhále. ¹³ Ndi dhu bhěyi tí, Yèsù ná'ù tsìbhále náapé ì'ì ìnzá Yèsù ná'ù kpatsìbhále nà, ndi kpatsìbhále rǎdù ndà'ù 'òngò òko kà mànà, ní kǎkǎ nzá ndùbhà pbindà kpatsìbhále. ¹⁴ Obhó tí, ìnzá Yèsù ná'ù kpatsìbhále rǐ'ì ìnè ábhǎ onzi nà ndùgèrè ndi ndòngò Kàgàwà bhà ale tí Yèsù ná'ù pbindà tsìbhále-otù ǎ. Ndi dhu bhěyi tí, ìnzá Yèsù ná'ù tsìbhále rǐ'ì ìnè ábhǎ onzi nà ndùgèrè ndi

ndòngò Kàgàwà bhà ale tí Yèsù ná'ù pbindà kpatsìbhále-otù ǒ. Ìmbá kà rí'ì ndi dhu bhèyi nání, abádhí tó nzónzo nózù ka kádù Kàgàwà-nyìkpó ǒ òtì ale tí. Pbéù obhónánga nyú ǒ, i nzónzo ní Kàgàwà-nyìkpó ǒ ìlǎ ale. ¹⁵ Pbéù dhu apé ì'ì inzá Yèsù ná'ù ale nózè ndùbhà yà ì ǔmbá ì nà Yèsù ná'ù ale dhu tí, ní ndi ale àkǎ wà ndùbhà ì ǔmbá ì nà ale. Kòrí dhu-tidò nàndà dhu ní, Yèsù ná'ù ale nùtsi ì ǔmbá ì mànà inzá Yèsù ná'ù ale nà dhu rí mbá. Pbéù dhu ǒfò nga nyókò atdíkpá, Kàgàwà núunzi nyí ndíní nyí nyoko tí mǎrùngà ǒ ngǎkpà ale mànà dhu-okú dò rò. ¹⁶ Inyi Yèsù ná'ù tsìbhálé, nyi nyèni tí obhó ìgǔ nyi nyádù pbùkù kpatsìbhále nígu dhu? Ndirò ngǎtsi ní, inyi Yèsù ná'ù kpatsìbhálé, nyi nyèni tí obhó ìgǔ nyi nyádù pbùkù tsìbhále nígu dhu?

Pòlò rí dhu àndí inzá dhu àkǎ kokò ìndrú tó ǔyátá tó ìno tí dhu dǒ dhu

¹⁷ Ròsè yà angyi ma mènò dhu dònǎ, ìngbàtí ìli ndi ale mà nákǎ ndòngò àdi àdhàdhì yà Ádrùngbǎle Yèsù abhù fíndà ǒfò ǒ: ndi ǒfò ní, yà Kàgàwà rí ndànzi rò kí'ì òná ǒfò*. Wòrí ní ndi àkǎkǎnà kifù dhu tí ma marúdhèna kóró kànísá ǒ dhu. ¹⁸ Kàgàwà rí nyanzi òná kàsùmì ǒ, nyi nyi'ì tí iwà ka kóbhòlò onzìnúnga ró? Ní nyi nyàkǎ nyadi ndi ǒfò ǒ. Kàgàwà rí nyanzi òná

* **7:17** 7.17 Kàgàwà rí nyànzi rò nyí nyi'ì òná ǒfò tí ka kátina dhu-tí ní: Ale-ònzínga òbhòlo ka kí dhu mà, ìnzí ka kí kòbhòlo dhu mà, ndirò ìno tí ka kí'ì dhu mà, ìmbá ka kí'ì ìno tí dhu mànà. Kùtò nzá Kàgàwà àvi dhu ònzi ka kí dhu-tsù. Wòrí ní nzí ìtí ka kátina, Kàgàwà rí ndànzi dhu atù nzérenga ǒ ale ràkǎnà ndòngò àdi ndi nzérenga ǒ tí.

kàsùmì ǒ, nyi nyi'ì tí inzá ka kóbhòlò onzìnúnga rọ? Ní nyi nyàkǎ nzá nyabhẹ ka kóbhòlò. ¹⁹ Ale-ònzìnga òbhòlò ka kí dhu nónzì nzá atdí dhu mà. Ndirò, ìnzì ka kí kòbhòlò dhu nónzì nzá atdí dhu mà átò. Àkǎkǎ dhu ní kífẹ Kàgàwà àvi kónzì dhu. ²⁰ Dhu àkǎ ìngbàtí ìlì ndì ale mà ràdì yà Kàgàwà rí ndànzi rò ndì ndi'ì òná ọfò ǒ. ²¹ Dhu apé ì'ì nyi nyi'ì ino tí Kàgàwà rí nyanzi rò dhu tí, ní nyi nyàkǎ nzá nyitù affinẹ. Pbétù dhu apé ì'ì inè nyi nyí nyadi dùnú nyi-tírò dhu tí, ní nyi nyàkǎ nzá nyiwí ndi onzi. ²² Obhó tí, ino tí arí'ì ale, yà Kàgàwà ánzi rùngbò ì Ádrùngbǎle Yèsù nà, ní nzì ino Yèsù-nyìkpó ǒ. Ndi dhu bhẹyi tí, dóná arí'ì nditírò ale, yà Kàgàwà ánzi, ní Krístò bhà ino. ²³ Kàgàwà náadzì nyí ọrú odzi nyú ǒ. Nírò, nyí nyàkǎ nzá nyí'ì tdítđò ìndrù tó ọyátá tó ino tí. ²⁴ Àbanìnzó, ìngbàtí ìlì ndì ale mà nákǎ ndadi Kàgàwà-ònzì yà kà rí ndànzi rò ndì ndi'ì òná ọfò ǒ.

*Inzá àpè 'ùmbǎ ale àkǎ 'òkò òná ọfò
(Èbr 13.4; 1Pé 4.7)*

²⁵ Kǎkǎ inzá àpè vèbhále ùnì kpabhínzo mà, inzá àpè kpabhále ùnì vèbhínzo mà nà tò, ma múyǎna Ádrùngbǎle Yèsù òvò idù dhu tí dhu nà ma mí'ì ìmbǎ. Pbétù, tidu òná rò, ma mábhǎna abádhí tò dhu ní pbàkǎ irèta. Ndi irèta ní, yà Ádrùngbǎle Yèsù ónzì idzìnga fíndà rí'ì tsùnà dhu ìrì ka kádù dhu tí ale bhà. ²⁶ Obhó tí, yà kòmbí rí'ì àpbè-okú dò rò, ma mìrè nga idzi dhu rǎrǎ ìndrù ròkò yà ì í'ì òná ọfò ǒ. ²⁷ Dhu apé ì'ì inè nyi nyarí'ì tsìbhále nà dhu tí, ní nyi nyàkǎ

nzá nyɔ̀nè ndi tsìbhále ùbha nyi nyí dhu. Dhu apé ì'ì ìmbǎ nyi nyarí'ì tsìbhále nà dhu tí, ní nyi nyàkǎ nzá nyɔ̀nè tsìbhále. ²⁸ Pbétù, dhu apé ì'ì nyǔmbǎ nyí nyí dhu-atdyú nà nyi nyí'ì dhu tí, ní nyi nyònzì nzá nzérénga. Ndirò, inzá àpè kpatsìbhále ùnǎ tsìbhíngba náapè àrà amba-bvù, ní íyàdhiyà nónzì nzá nzérénga átò. Pbétù kǎkà iwà ì nùmbǎ ale ní rǒngò ì'ì inè àpbè nà fíyó ípìrǒngà ǒ. Ní ima, ma mòzè modò nyí ì àpbè rǒ rò.

Inzá yà adzi ǒ dhu àkǎ ndàtdǔ ìndrǔ-afí dhu

²⁹ Àbanǎnzó, ma mòzè mati yà dhu bhěyi: kàsùmì ùbhà ndì ídǒ. Ní rǒpè ndì kòmbí, tsìbhále nà arí'ì kpatsìbhále, nákǎ ndàdì ìmbǎ arí'ì tsìbhále nà ale bhěyi. ³⁰ Ǫdzi ródzi ale nákǎ 'òkò ìnzǎ ródzi ale bhěyi. Dhèdhe nà rí'ì ale nákǎ 'òkò ìmbǎ rí'ì dhèdhe nà ale bhěyi. Dhu òdzi rí ale nákǎ 'òkò ìmbǎ rí'ì dhu nà ale bhěyi. ³¹ Yà adzi ǒ malì nǎ arí kasu ònzì ale, nákǎ 'òkò ìnzǎ arí kasu ònzì kà nǎ ale bhěyi. Obhó tí, yà ndì ndí'ì òná ófò ǒ, yà adzi rǎrà tsùna rǎ ndòdì dhu ò.

³² Ma mòzè dhu ní, nyòkò ìmbǎ afíkù itǔ rí dhu rǎ'ì rórò. Ìmbǎ arí'ì tsìbhále nà ale náarí afína itǔ nǎ ní Àdrùngbǎle Yèsù bhà dhu kèlě, ndàdù ndòzè ndònè kà-nyìkpó nǒfò dhu ònzì ndì ndí dhu kèlě. ³³ Pbétù tsìbhále nà ale náarí afína àtdǔ nǎ ní yà adzi ǒ dhu, ndàdù ndòzè ndònè pbìndà tsìbhále-nyìkpó nǒfò dhu ònzì ndì ndí dhu, ³⁴ pbìndà irèta ràdù ndùndò ùndo tí. Ndi dhu bhěyi tí, ìmbǎ arí'ì kpatsìbhále nà tsìbhále mà, inzá àpè kpatsìbhále ùnì tsìbhíngba mà nà

náarí afíya itù nǐ ní Ádrùngbǎle Yësù bhà dhu kèlě. Abádhí ózè dhu ní 'àbhũ afíya mà ngbǒya mànà Ádrùngbǎle Yësù tò. Pbéttù kpatsìbhále nà tsìbhále náarí affina itù nǐ ní yà adzi ǒ dhu, ndàdù ndòzè ndònè pbìndà ale-nyìkpó nòfò dhu ònzì ndì ndí dhu. ³⁵ Wò ma m̀nò fùkù dhu ní ma m̀nò ndíní í'í tí m̀gàsù tí fùkù, ìnzì ní ndíní í'í tí àdà ma m̀pe rùkù dhu tí. Ma mòzè mitè ìngbà dhu bhěyi m̀tí nyǐ nyádù òko ìnga nòfò dhu bhěyi dhu fùkù, nyádù nyàpba Ádrùngbǎle Yësù rǒ tí ìmbǎ fùkù ìrèta-ǒnga ̀ndo rí atdí dhu mà rǐ'ì rórò.

Órì nàndà dhu

³⁶ Ndi ale apé dhu àlǎ, ìnzá ndì rónzì yà ndì ndòrì tsìbhíngba-nyìkpó nòfò dhu, yà ìnzá ì ̀mbǎ ì kà nà dhu-otù ǒ, íyàdhíyà mànà ì í '̀mbǎ dhu-atdyú ràdù ndàlũ tdítǒ, ní abádhí àkǎ '̀mbǎ ì, yà ndi kpatsìbhíngba òzè ka dhu bhěyi. Àbadhi ònzì nzá nzérenga. ³⁷ Pbéttù, ndi kpatsìbhíngba apé dhu ùdhě affina nyú ò ìnzá ka kùtũ ndì ùtũ tí rórò, ndà'ù dhu ìnzì ì rǎrǐ '̀mbǎ, ndìrò ìnzì ì rǎrǐ ngbǒya ̀pǎ yà ndì ndòrì tsìbhíngba nà, ndàdù ndi dhu ònzì yà ndì nyú ndì ndòzè ka dhu bhěyi, ní ndi ale ònzì dhu mběyi. ³⁸ Ndi dhu bhěyi ní ndi, yà ndì ndòrì tsìbhíngba nà ì nùmbǎ ale nónzì dhu mběyi, ndìrò wò ndi tsìbhíngba nòdhò ìnzì '̀mbǎ ì nà ale, nónzì dhu mběyi nyú ròsè.

Abvo-ayí nàndà dhu

³⁹ Iwà árà amba-bvè tsìbhále náaradi Hyátá-tsinǎ yà ìnè pbìndà ale rǐ'ì nyìkpóna nà òná

kàsùmì ǒ. Pbétù kàbhà kpatsìbhále náapé òvè, ní íyàdhiyà rǐ'ì dóná ndìtírò 'ùmbǎ ì ndì ndòzè ale nà. Pbétù, ndi kpatsìbhále àkǎ ndì'ì mùkrístò tí. ⁴⁰ Pbétù pbàkà ǒ, kà rǎdù hirò ònzì, yà ndì ndì'ì òná ófò ǒ tí ndì ndàdi rò. Wòrí ní ndi pbàkà irèta, ndirò ima nyú ma mà'ù wà dhu átò, ma rǎrǐ'ì inè Kàgàwà bhà ǐlǐlǎ-Alafí nà.

8

*Perè tí ka kùbho sànamù tò ìzǎ nàndà dhu
(Ròm 14.13-23; 1Kò 10.19-33)*

¹ Sànamù tò ka kùbho perè tí ìzǎ nàndà dhu nǐ, nyǐ nyándí dhu, nyǎti: «Mǎ'ì kóró, mǎ múnì wà dhu ndi dhu dǒ.» Pbétù ma mátina: inga ùnǐ ka kí dhu náarí ale àbhǔ kambe ale ìdzi dǒ ale-tírò, pbétù ale òzè ka kí dhu náarí ale òsì òsì tí. ² Ndi ale apé ndòzù ndìtírò inga ndì ndùni dhu tí, ní ndi ale ní inzá inga núnì obhóná nyú yà ndì nyú ndì ndàkǎnà ndùni ka dhu bhěyi ale. ³ Pbétù ndi ale apé Kàgàwà òzè, ní Kàgàwà ùni wà ndi ale.

⁴ Nírò, ka tí àdù sànamù tò ka kùbho perè tí ìzǎ ná' à à'a? Àlě'ì nyú, àlě kúnì wà dhu sànamù rǎrǐ'ì mbǎ yà adzi ǒ, ndirò àlě kúnì wà dhu Kàgàwà rǎrǐ'ì atdí tí. ⁵ Pbétù, ngǔkpà ale arátina mǎngǔ-nzo rǎrǐ'ì inè òrù-akpà ò ndirò yà adzi ǒ. Ní obhó tí, abádhí tò mǎngǔ-nzo rǐ'ì ibí, ádròdrò ale rǎdù ì'ì ibí. ⁶ Pbétù àlě tò, Kàgàwà rǐ'ì atdí tí. Ka ní àlě t'Ábanà yà kóró dhu nanzì, ndirò àlě karóko kà tò. Ndi dhu bhěyi tí, Ádrùngbǎle rǐ'ì atdí tí. Ndi Ádrùngbǎle ní Yèsù Krístò, yà kóró

dhu anzì ndì otùna ǒ. Ndirò ka ní ndì ípirõnga íbho arí àlě tò.

⁷ Pbéttù ìnzì ní kóró ale i ndi dhu núni. Rìrà àhù kòmbí nga ò, nzínzìkù ǒ atdídhená ale kákà iwà avù 'òngò sànamù tò ka kùbho perè tí ìzǎ ná'a, náarí'ì inè sànamù ì á'ù obhó dhu tí ró. Abádhí arí ndi ìzǎ ná'a, 'àdù àmbe dhu ìrè dǒ ndi ìzǎ ka ràbhù perè tí yà inè rí'ì ádrùngbǎnga tó obi nà dǒyá sànamù tò. Ní olùnǎ rò, ndi dhu arádù abádhí àbhù ròzù ì iwà ndi ìzǎ àbhù ì 'òtì Kàgàwà-nyìkpó ǒ dhu tí. Wò dhu ìtè dhu abádhí tó ìrèta ràrì'ì ivívì. ⁸ Obhó tí, ìnzì ní ònyù ndi àlě ìndri rádù àlě rì'ì ìkyèrǒ Kàgàwà tí. Àlě kapé ònyù ùbha ìnzì àlě rònyù, ní àlě rǒ ndi nòtdì dhu rí'ì ìmbǎ. Ndirò àlě kapé ndi ònyù ònyù, ní àlě kábàna atdí dhu mà rí'ì ìmbǎ. ⁹ Pbéttù, nyàndà nga mběyi, akye yà nyí nyí'ì dùkú nyí-tírò, nyádù àmbe nyí nyòzè dhu ònzì dǒ dhu náarana kákà ivívì fiyó a'uta nà ale àbhù ràwà ì nzérenga ò nǎ. ¹⁰ Obhó tí, ivívì pbèndà a'uta nà ale náapé inyì, inga núni ale nyú nálǎ sànamù tò ka kùbho perè tí ìzǎ ná'a nyí nyí sànamù ùlě ka karí òná rò somǎ-dzà ǒ rò ró, ní kàbhà ìrèta tí nzì àdù kùtu rònyù sànamù tò ka kùbho perè tí ònyù? ¹¹ Ndi dhu bhěyi ní ndi, pbùkù inga t'únita-okú dò rò, wò ndi ivívì a'uta nà ale, ndirò yà Krístò nyú náavè okúna dò rò, ní rádù àwí atdídǒ. ¹² Wò dhu bhěyi ní ndi, nyí nyí dhu ùfǎ adókù mà awékù màná ònzì, nyádù afiya ìnza dhu, rádù ì'ì àdhàdhì iwà nyí nyáfǎ dhu Krístò-ònzì nyú dhu bhěyi. ¹³ Ní ndi dhu-okú dò rò, ònyù náapé Yèsù ná'ù adòdu mà ndirò ngǎtsi nǎ awèdu mà nábhù

rìtsì nzérénga ò, ní ma mádù àdi ìnzì mongò ìzǎ à' à kóró idhò ǒ, akye ndi dhu arana abádhí àbhù rùwǐ nǐ.

9

Uvitatále àkǎ àbà fǐyó ípirǒnga òdo rí dhu yà ì arónzina kasu-nyutsi dhu

(Luk 10.7; Kas 20.34-35; 2Kò 11.7-12; Gàl 6.6; 1Tì 5.17-18)

¹ Ima tí obhó uvitatále ngǔkpà uvitatále bhěyi? Ma mátí obhó ì'ì dùdú matírò? Ima mála tí nzá Yěsù, àlě tó Ádrùngbǎle? Nyǐ nyú, nyǐ tí obhó yà Ádrùngbǎle Yěsù tò ma mónzì kasu-nyutsi rò úvò ale? ² Ngǔkpà ale tò ma mapé ì'ì ìnzì ní uvitatále tí, ní fùkù ima ní uvitatále nyú. Obhó tí, nyǐ ní yà ma mónzì uvitatále tó kasu ìtè rí ale Ádrùngbǎle-nyutsi.

³ Yàrí ní ndi ìndrǔ rǐ mǒbhù rò, ma marí mugye dùdú tí dhu: ⁴ mǎ'ì uvitatále tírò, mǎ tí nzǐ àdù àkǎ mǒnyù dhu, mádù dhu òmvù fàkǎ kasu-otù ǒ? ⁵ Tsibhále nà ma mì'ì rò, ma màkǎnà tí nzá ndi tsibhále rùndà ma abhi ò ma mǎrà rò, àdhàdhì ngǔkpà uvitatále mà, Ádrùngbǎle Yěsù t'ádóna mà Péterù mànà náarónzina dhu bhěyi? ⁶ Tí mǎ'ì kèlě ndi Bàrnabà nà mǎ mádù àkǎ mǒnzì kasu otsúka nyú nǐ ndínǐ mǎ mabá tí ònyù? ⁷ Ádhi pbá mùnowì ndi kàsǎna ùbhò arí ndìtírò? Ádhi pbá ale ndi vǐnyò-kpa òzò arí ìnzì ndi ndí ndi vǐnyò-kpǒ òto rórò? Ndirò ádhi pbá ale ndi ìkyi ùnda arí ìnzì ndi ndí fǐndá màkyǐ òmvù rórò?

8 Yà ma m̀ǹǹò dhu tí obhó ìndrũ arónzina dhu? M̀sà bhà Ʋyátá náatí nzi àdhàdhì dhu kèlè ǹǹǹo átò? 9 Obhó tí, ndi Ʋyátá ò ka kándí dhu kati: «Nyi nyàkă nzá nyutsì nganù-ǒnga òtsi rí, ndíní kpǒna uvò tí kéléna ò rò ìkyì-akpà-tsù ìnzí ndi nganù ǹnyu tí*.» Kàgàwà náatí afína ìtũ ìkyì-akpá tó dhu nĩ? 10 Ròsè dòtsí, k̀ǹǹo tí ìnzá wò dhu àlě-okú dò rò? Obhó tí, wò dhu ka kandí àlě-okú dò rò. Inga òbhi rí ale nákă ndòbhi inga ndàdù dhu à'ù àbà ndi r̀r̀r̀i ndi inga ǒ r̀ó'ò dhu-r̀r̀r̀ò nábà f̀ndà átò. Ndirò inga ǒ rò rí dhu ògu ale nákă ndà'ù dhu, àbà ndi r̀r̀r̀i ndi inga ǒ ka kògù dhu-r̀r̀r̀ò nábà. 11 Dhu apé ì'ì ale-afí tó itse mǎ m̀zó afikũ ò dhu tí, ní mǎ mí ale-ngbò dz̀ǹǹà ònzi rí dhu nábà f̀k̀k̀ú dhu tí nzére dhu? 12 Dhu apé ì'ì ngũkpà uvitatále náarí i dhu àbà f̀k̀k̀ú dhu tí, ní ròsè dòtsí, mǎ nyú, mǎ màkă tí nzá mǎbà ka átò? Pbétù mǎ mónzi nzá nyĩ nyǒnzi dz̀ǹǹàka atdí dhu nĩ màtí. Mǎ móndu kóró dhu-dzi akye mǎ mowuna Krístò bhà Ídzi Màkũr̀-̀tsù ùtò nĩ. 13 Nyĩ nỳni tí obhó dhu Kàgàwà bhà-dzá arí kasũ ònzi ale rarí f̀ỳỳó ònyù nábà ànyì-dzá ì ónzina kasũ ò rò? Ndirò, nyĩ nỳni tí obhó dhu màzàbahù dǒ arí kasũ ònzi ale rarí f̀ỳỳó ònyù àbà ndi màzàbahù dǒ ì úbina perè tí ìzǎ ò rò? 14 Ní ndi dhu bhèyi tí, Ádr̀ngbǎle Yèsù ǹuyá dhu k̀k̀à Ídzi Màkũr̀-̀tsù ùǹo arí ìndrũ tò ale tò ndàti, abádhí r̀r̀r̀d̀ù f̀ỳỳó ìpìr̀ngà òdò rí dhu-tsí àbà ndi Ídzi Màkũr̀-̀otù ǒ.

15 Pbétù ima, ma mónzi nzá atdí dhu mà k̀ǹǹzi

* 9:9 9.9 Tòr 25.4

dzùnàdu nǎ. Ní ma mí milè ndi dhu-okú dò rò. Ndirò yà ma màndí dhu, ní ma màndí nzá, ndíní nyí nyibho tí dhu idù. Inga nòfò idù dhu nyú ní mǎvè òvè tí, dhu ùnzi dǒ ma mambèna ìndrù-fó rò. Atdí ale mà rǐ nzǐ wò ma mí milè okúna dò rò dhu àkǒ fudú rò. ¹⁶ Ídzi Màkǔrù ùnǒ ma mí ìndrù tò dhu ní nzǐ mabhǔ rí midzǐ ma dhu. Ndi dhu ní iwà àkànà atdí dǒ nyú mǎnò ìndrù tò dhu. Inzǐ ma mí Ídzi Màkǔrù núnǒ ìndrù tò dhu, ní rǎdù í'ì àpǒ nyú tí idù. ¹⁷ Dhu í'iyǎna gukyè ma nyú tírò ma mǎvò yàrí kasu mongò ònzìnà dhu tí, ní ma mǎkǎna mabà pbàkà mùkìmbà. Pbétù, ma mí kònzǐ Kàgàwà íbhò ndi ndi kasu mongò ònzìnà dhu-okú dò rò. ¹⁸ Nírò, pbàkà mùkìmbà nyú ní àdhu? Pbàkà mùkìmbà ní mǎvò Ídzi Màkǔrù ìndrù tò ìnzǐ ka kí mubhǒ rórò. Kà-tì ní mǎvò Ídzi Màkǔrù ìndrù tò ìnzǐ ma mí kǒtù ò àkànà mabà dhu ònzǐ rórò.

¹⁹ Ma mí'ì dùdú matírò kóró ale-ònzǐ. Pbétù, ma mǎnzǐ ma matírò mí'ì kóró ale tó ìnǒ tí, ndíní ma mabá tí ábhǒ ale Yèsù Krístò tò. ²⁰ Pbàyàhúdí nzínzǐ ò, ma marádi Mùyàhudi bhěyi, ndíní ma mabá tí Pbàyàhúdí. Músà bhà Úyátá ìfǔ abádhí rǐ rò, mǎ maróko abádhí mǎnà ndi Úyátá ìfǔ ma mí dhu bhěyi, pbétù ima nyú, ìmbǎ ma mí'ì ndi Úyátá-tsinǎ rórò. Ma marí kònzǐ ndi dhu bhěyi, ndíní ma mabá tí ndi Úyátá ìfǔ arí ale. ²¹ Ndirò ìnzǐ arí Músà bhà Úyátá ìfǔ ale nzínzǐ ò, ma marádi ìnzǐ arí ndi Úyátá ìfǔ ale bhěyi, ndíní ma mabá tí abádhí Ádrùngbǎle Yèsù tò. Wò dhu rǐ nzǐ atina inzá ma rífú Kàgàwà bhà Úyátá. Ma marí kífú ìfǔ, Krístò bhà Úyátá ìfǔ ma marí dhu-okú dò rò. ²² Ndirò kǎkà ivíví fíyó

a'uta arí'ì ale nzínzì ǒ, ma mání monzi matírò ivíví a'uta nà ale bhěyi, ndíně ma mabá tí ì ivíví a'uta nà ale Ádrèngbǎle Yěsù tò. Ní, kóró ale tò, ma mára monzi rǒ abádhí rě'ì òná kóró ófò ǒ, ndíně ma mara tí abádhí nzínzì ǒ atdídhená ale ìgu rǒ dhèdhèrò otu ǒ. ²³ Ma mání kóró dhu ònzi Ídzi Mākūrù-okú dò rò, ndíně ma mabá tí kà-nyutsì rí'ì ìdzìnga átò.

²⁴ Nyě nyèni tí obhó dhu ikpa tó odhó dǒ, kóró ale rarí ongu tó kàsùsù ònzi, pbétù atdí ale kèlě rarí ndi àrà mùlèmà tó perè àbà? Nírò, nyě nyàkǎ nyámbe òtse dǒ, ndíně nyě nyabá tí mùlèmà tó perè. ²⁵ Kàsùsù tó ikpa nòzè 'ìkpa ale kóró náarí kóró ngǔkpà dhu ùbha, 'àdù afíya àpba ongu t'údheta ró. Abádhí arí dhu ònzi ndi dhu bhěyi, ndíně ì abá tí mùkàkú, àzèmbè pbání ndìnza rádù mùkàkú kèlě. Pbétù àlě'i, àlě kárí kàsùsù ònzi ndi dhu bhěyi, ndíně àlě kabá tí yà ìnzì rádù ndìnza mùkàkú. ²⁶ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ìma, ma mání nǚ àngìlì, mambe mubi dǒ akye. Ma mí'ì àdhàdhì òtsúna ndi ndàngurú rórò rí anya ònzi, ìnzì ndòpbì mbàrátànga ale bhěyi. ²⁷ Pbétù, ma marávu ngbǒdu rǒ ma-tírò ìdzídzò ìkpa-tidò nǚ, madù lèmàna ònzi, akye Kàgàwà araya mòdhò ìnzì mabà perè nǚ, ìma yà ngǔkpà ale tò ma marí Ídzi Mākūrù núnò rò.

10

Sànamù àkǎ nzá kulě dhu
(Zàb 78.13-33; 106.9-22; Èbr 3.7-19)

¹ Àbaněnzó, ma mòzè nzá nyǎdzo yà Músà-owù nungu àlě t'ábhúna rǒ ndi nanzì dhu rǒ

rò. Abádhí kóró núubhì yà 'ùnda rí àpbù tó sísí tsinǎ*, ndirò abádhí kóró núudà pfõya dǒ ádrùngbǎ rèrù ònǎ ònángà ùtù ndì ɔyɔ rórò*.
 2 Àpbù-tsinǎ abádhí ubhì dhu mà ádrùngbǎ rèrù ònǎ abádhí udà dhu mànà, ní'ì àdhàdhì iwà Kàgàwà ùbho bàtizò abádhí tò kóró ndínǎ Músà-owù nungu tí dhu bhěyi. 3 Abádhí kóró náanyù Kàgàwà àbhɛ fíyò atdí ònyù-tidò*. 4 Abádhí kóró náamvù Kàgàwà àbhɛ ràhɛ bhalabhala tó odu ò rò fíyò idha. Wò ndi bhalabhala tó odu ní'ì Krístò yà abádhí nùnda*. 5 Pbétù, ábhǒ ale nyú abádhí nzínzì ǒ náafò nzá Kàgàwà-nyìkpó. Ní ndi dhu-okú dò rò, abádhí núuvè, abvòya ròyì rùngù ǒ.

6 Kǒkò dhu náanzì ì ndínǎ i'ì tí ídzì ǒfò tí àlě tò, ìnzì àlě kadù tí nzére dhu ònzì àlě kí dhu-atdyú nóhò, àdhàdhì abádhí náahò kǎtdyú dhu bhěyi*. 7 Nírò nyí nyàkǎ nzá nyí'ì sànamù ùlě arí ale tí, àdhàdhì abádhí nzínzì ǒ atdídhená ale núulénà sànamù dhu bhěyi*. Àdhàdhì Ìlǎ Andítá náarúnona dhu bhěyi: «Ìndrǔ náakò obvò ònyù t'ónyuta tò ndirò dhu t'ómvèta tò. Wò dhu-dzidǒ, abádhí adù 'ivà ɔrú, 'òbè sànamù-ònzǐ*.» 8 Àlě kàkǎ nzá àlě rònzì m̀nyòni, àdhàdhì atdídhená ale abádhí nzínzì ǒ náanzì dhu bhěyi. Ní abádhí nzínzì ǒ, ɔyǒ kumì dòná ìbhɛ nà lufù ale núuvè atdí idhò ǒ tí*. 9 Àlě kàkǎ nzá àlě rùmvù Krístò-afí àdhàdhì abádhí nzínzì ǒ atdídhená ale náanzì dhu bhěyi. Ní, osu núubhí

* **10:1** 10.1 Uvt 13.21-22 * **10:1** 10.1 Uvt 14.21-22 * **10:3**
 10.3 Uvt 16.4-35 * **10:4** 10.4 Uvt 17.5,6; ɔzt 20.7-11 * **10:6**
 10.6 ɔzt 11.4,34 * **10:7** 10.7 Uvt 32.1-5 * **10:7** 10.7 Uvt 32.6
 * **10:8** 10.8 ɔzt 14.37; 25.1-9

abádhí, ρὺνε*. ¹⁰ Nyĩ nyàkǎ nzá nyõnù, àdhàdhì atdídhená ale abádhí nzínzì ǒ náanù dhu bhěyi. Ní ìndrũ-tse òtdì arí màlàyikà náatdì abádhí-tse kóró*.

¹¹ Kǒkò dhu náanzì ì abádhí rǒ, ndínĩ ì'ì tí atdí ófò tí ìndrũ tò. Ndirò ka kandí ka ndínĩ àlě-nyìkpó nitdyu tí, yà ípìrǒrò àlě kí'ì yà adzi ǒ dhu-tsù rǎrà ndínĩ ndì ndara tí ndòdò òná kàsùmì ǒ rò. ¹² Ní ndì dhu-okú dò rò, ndì nìrè iwà ndì ndídè p̀b̀ìndà a'uta ǒ dhu tí ale, nǎkǎ ndòdò ndì ìnzì ndìtsì p̀b̀ìndà a'uta ǒ rò. ¹³ Wò pfòmvo Sitanì náarí afíkũ ùmvũ nĩ umvútá ní yà kóró ngũkpà ale-afí ùmvũ kǎrí nĩ. Kàgàwà ní yà ndì ndùnò dhu ìfũ arí ale, ní kà rĩ nzì àdù nyǎbhũ pfòmvo rùmvũ afíkũ ròsè ɔ̀b̀ìkũ dònǎ. Pfòmvo náapé afíkũ ùmvũ, ní Kàgàwà rǎdù ɔ̀b̀ì àbhũ fũkù nyõndù ndì dhu-dzi, nyǎdù lèmàna ònzì. ¹⁴ Ní ndì dhu-okú dò rò, yà atdídǒ ma mózè nyĩ rò, nyĩ nyàkǎ nyĩndà nyĩ itse sànamù t'úlétá rǒ rò.

Inzá dhu àkǎ kungbò ale pfòmvo nà dhu

¹⁵ Ma mí dhu òvo fũkù àdhàdhì dhu-ǒnga t'óvòta nùni ale bhěyi. Ní nyìrè pé yà ma móvona fũkù dhu-ǒnga nyĩ-tírò. ¹⁶ Yà Kàgàwà tò àlě kí òtsò àbhũ nĩ kópà-tsù àlě kòmvù rò, ndì kópà-otù ǒ àlě kungbò tí nzá àlě Krístò-azù mànà? Ndirò, yà àlě kí m̀g̀atì-ǒnga ùkǒ àlě rǎdù ònyànà rò, ndì m̀g̀atì-otù ǒ àlě kungbò tí nzá àlě Krístò-ngbò nà? ¹⁷ Obhó tí, m̀g̀atì rĩ'ì atdí tí. Ndirò, abho rò màtí àlě kí mbǎ ì'ì, ní àlě'ì kóró

* **10:9** 10.9 Ɔzt 21.5-6 * **10:10** 10.10 Ɔzt 17.6-14

ní atdí ale-ngbò, àlě'ì kóró àlě kí ndi atdí m̀gati kèlě nónyè dhu-okú dò rò.

¹⁸ Nyàndà pé P̀b̀aisràyélí tó ófò átò: perè tí ka kùbho màzàbahù dǔ Kàgàwà tò ìzǎ ná'a abádhí arí ndíní ì ungbò tí ì otùna ǒ Kàgàwà nà.

¹⁹ Nírò, ádhu ndi ma mòzè m̀nò wò ma m̀nò dhu ǒ? Tí ìnè s̀anamù tò ka kùbho perè tí ìzǎ r̀arí'ì m̀gàsù nà? Ndirò tí ìnè s̀anamù r̀arí'ì m̀gàsù nà? ²⁰ Ìnzǐ akèkpá màtí! P̀b̀étù, ma màtina yà màzàbahù dǔ ìnzá Yěsù ná'ù ale arí ùbhõna perè tí dhu núbhõ abádhí rarí p̀fòmvo tò, ìnzǐ ní Kàgàwà tò. Ní, ima nyú ma mòzè nzá nyũngbò nyǐ p̀fòmvo nà. ²¹ Nyǐ nyí nzǐ àdù Ádr̀ungbǎle Yěsù Krístò bhà kópà-tsù òmvù, nyádù p̀fòmvo bhà kópà-tsù nóm̀vù átò. Ndi dhu bhěyi tí, nyǐ nyí nzǐ àdù Ádr̀ungbǎle bhà ònyù nónyù, nyádù p̀fòmvo bhà-tsí nónyù átò. ²² Ndirò àlě kòzè tí àlě r̀angbe Ádr̀ungbǎle bhà nàwí? Àlě tí'ì obi nà ròsè kà dònǎ?

Dhu àkǎ k̀onzì kóró dhu Kàgàwà-òvò nilè tí dhu

²³ Atdídhénà ale arátina: «Kóró dhu tó r̀usà ka kúfà wà.» Ndi dhu ní obhó dhu nyú, p̀b̀étù kóró dhu ní nzǐ dhu-dzùnà ònzì rádù dhu. «Kóró dhu tó r̀usà ka kúfà wà», p̀b̀étù kóró dhu ní nzǐ ìndr̀ù òsì rádù dhu. ²⁴ Atdí ale mà nǎkǎ nzá ndòné f̀indà tí rí ìdzìnga àbhǔ dhu, p̀b̀étù kàkǎ ndòné ngǔkpà ale tò rí ìdzìnga àbhǔ dhu.

²⁵ Nyǐ nyí'ì ìnè nyõnyù ìngbàtí ìlì ndì dhu mà yà kòbǐ ǒ ka kòdzì, ìnzá nyǐ nyòngù dhu dòná afíkù ò rí'ì ìr̀eta-okú dò rò r̀órò. ²⁶ Obhó tí, yà

adzi òná rí'ì kóró dhu mànà ní Ádrùngbǎle bhà malì*.

²⁷ Dhu apé ì'ì inzá Kàgàwà ná'ù ale nzínzì ò atdí ale nánzì nyí ònyù tò dhu tí, nyǎdù nyǎ'ù nyǒwù ányì, ní nyí nyàkǎ nyǒnyù kóró dhu yà àbadhi àbhù fùkù inzá nyí nyòngù tǐna yà afíku ò rí'ì irèta-okú dò rò rórò. ²⁸ Pbéù, ndi ale apé dhu òvò fùkù, ndati: «Yàrí ìzǎ ní perè tí ka kàbhù sànamù tò,» ní nyí nyàkǎ nzá nyǎ'à ndi ìzǎ, wò ndi dhu nòvò fùkù ale-okú dò rò, ndirò yà ale-afí ò rí'ì irèta-okú dò rò. ²⁹ Ma mòtè nzá afíku ò rí'ì irèta dǒ, pbéù ma mòtè yà ndi dhu nòvòná fùkù ale-afí ò rí'ì irèta dǒ.

Tí ídzi dhu ndi, inyi màkrístò tíró, nyi nyíde ìngbàtí ìli ndi dhu mà ònyà nyi nyí dhu tó irèta dǒ tí, àzèmbè òdhìnu rǐ kòzù nzérenga tí rórò?

³⁰ Tí ídzi dhu ndi átò nyi nyíde pbèkù irèta dǒ tí, nyonyù yà iwà nyi nyàbhù òtsò Kàgàwà tò okúna dò rò dhu, àzèmbè òdhìnu rǒrù dùnú ndi dhu-okú dò rò rórò?

³¹ Nírò, dhu apé ì'ì nyí nyí dhu ònyà dhu tí, nyí nyí dhu òmvù dhu tí, ndirò nyí nyí kóró dhu-tsí ònzi dhu tí, ní nyí nyàkǎ nyǒnzì kóró ì dhu Kàgàwà-òvò nilè tí. ³² Nyí nyàkǎ nzá nyàbhù Pbayàhúdí mà, ìnzǐ ní Pbayàhúdí mà, ndirò Kàgàwà bhà Kànìsà mà ròtsù nzérenga ò nyí nyónzina dhu-otù ò. ³³ Nyí nyàkǎ nyǒnzì dhu yà ìma nyí ma marí dhu ònzi dhu bhéyi: ma marí òbi ònzi atdí dǒ, ndínǐ ma mónzina kóró dhu nófó tí kóró ale-nyìkpó. Obhó tí, ma marí nzǐ idù rí ídzìnga ìbho atdí dǒ dhu òne, pbéù ma

* **10:26** 10.26 Zàb 24.1

marí ábhǒ ale tò rí ídzínga àbhǔ dhu òne, ndínǎ Kàgàwà igú tí abádhí.

11

¹ Nyǎ nyàkǎ nyödyì pbàkà ófò, àdhàdhì ima nyú ma mídyì Krístò bhà ófò dhu bhěyi.

Vèbhále mà kpabhále mànà nákanà 'ì'ì nà somǎ-dzà ǒ ófò

(1Kò 14.40; Èfe 5.22-24; 1Tì 2.8-14)

² Ma mìfu nyǎ ifǔ tí nyǎ nyárí mirè kóró dhu ǒ, nyǎdù yà fǔkù ma múdhe dhu òdò àdhàdhì yà ma nyú ma múdhe ka fǔkù dhu bhěyi dhu-okú dò rò. ³ Pbétù ma mòzè nyǎni yàrí dhu: Krístò ní ndì ìngbàtí ìli ndì kpatsìbhále-do, kpatsìbhále ní pbìndà tsìbhále-do, ndirò Kàgàwà ní Krístò-do. ⁴ Nírò, ìngbàtí ìli ndì kpatsìbhále mà náapè dóna àtsì Kàgàwà rǒ ndì ndí ndítsò òná kàsùmì ǒ, ndirò ngǎtsi nǎ nabi bhěyi ndì ndí dhu òvo ìndrǔ tò òná kàsùmì ǒ, ní ndì ale ní Krístò yà dóna tí rí'ì gàyà nònzi ale. ⁵ Pbétù ìngbàtí ìli ndì tsìbhále mà náapè nzí dóna àtsì Kàgàwà rǒ ndì ndí ndítsò òná kàsùmì ǒ, ndirò ngǎtsi nǎ ìndrǔ tò ndì ndí dhu òvo nabi bhěyi òná kàsùmì ǒ, ní ndì tsìbhále ní pbìndà kpatsìbhále yà dóna tí rí'ì gàyà nònzi*. Wò dhu rǎdù ndàla àdhàdhì kà-dòkà ka kàkpà dhu bhěyi†. ⁶ Dhu apé ì'ì inzà tsìbhále àtsì dóna dhu tí, ní kàkanà ndàbhù dóna-ká kazè! Pbétù,

* **11:5** 11.5 Pòlò bhà kàsùmì ǒ, tsìbhále rǐ dóna àtsì dhu ní'ì ifuta ìtè íyádhíyà rǐ nǎ ìndrǔ nzínzi ǒ, ndirò pbìndà kpatsìbhále-ònzí nǎ ize. † **11:5** 11.5 Pbagìríkí-bvù ka kàkpàná dóna-ká tsìbhále ní mǎnyòni ònzi rí ró ka kòtdì. Ka kàkpàná ka, ndínǎ kà-nyì nabhù tí rìwà.

tsìbhále-dòká ka kàzè dhu, ndirò ngätsi nǎ kà-dòká ka kàkpà dhu rǎ ale-nyì àbhǔ rìwù dhu-okú dò rò, dhu àkǎ kà ràtsi dònà.

⁷ Kpatsìbhále na náká nzá ndàtsi dònà. Ka ní Kàgàwà-wòyǒ, ndirò ka ní Kàgàwà bhà ádrùngbǎnga tó awáwù. Ndirò tsìbhále ní pbìndà kpatsìbhále bhà ádrùngbǎnga tó awáwù.

⁸ Obhó tí, Kàgàwà náabhòlò nzá kpatsìbhále ràhù tsìbhále-ɔngò-kpa ò rò, pbétù tsìbhále ní ndi kǎbhòlò ràhù kpatsìbhále-ɔngò-kpa ò rò. ⁹ Ndirò, Kàgàwà náabhòlò nzá kpatsìbhále tsìbhále-okú dò rò, pbétù tsìbhále ní ndi kǎbhòlò kpatsìbhále-okú dò rò. ¹⁰ Ní, tsìbhále rǎ'ì pbìndà kpatsìbhále

bhà ádrùngbǎnga tó awáwù tí dhu-okú dò rò, dhu àkǎ kà ràtsi dònà rǎ'ì pbìndà kpatsìbhále bhà ádrùngbǎnga-tsinǎ ndì ndarí'ì dhu itè rí dhu tí, màlàyíkà-okú dò rò*. ¹¹ Ádrùngbǎle Kàgàwà udhé dhu-bvù rǒ, tsìbhále rǎ nzǎ àdù àtìnà ìmbǎ ndì rǎrǎ'ì kpatsìbhále-atdyú nà, ndirò kpatsìbhále rǎ nzǎ àdù àtìnà ìmbǎ ndì rǎrǎ'ì tsìbhále-atdyú nà. ¹² Obhó tí, àdhàdhì tsìbhále Kàgàwà náabhòlò ràhù kpatsìbhále-ɔngò-kpa ò rò dhu bhěyi tí, kpatsìbhále aráhù tsìbhále-nyutsi rò uguta-otù ǒ. Ndirò Kàgàwà ní ndi abádhí nanzì óyǒ rò kóró.

¹³ Nyòtdì pé yà anya nyǎ nyú tírò: tsìbhále rǎ ndàtsò Kàgàwà rǒ inzà ndì ndàtsi dònà rórò dhu tí ídzi dhu? ¹⁴ Yà Kàgàwà abhòlò ale-dòká òná ófò nítè tí nzá dhu, kpatsìbhále rǎ dònà-ká ìvì ádzàdzì dhu rǎrǎ kà-nyì àbhǔ rí rìwù dhu?

* **11:10** 11.10 Ìsa 6.2; Màt 18.10; Èfe 3.9-10

¹⁵ Pbéù tsìbhále tò, dònà-ká rōvi ádzàdzí dhu ní ifuta. Obhó tí, ádzàdzí aróvi àyí Kàgàwà abhè tsìbhále tò, rì'ì dònà àtsì kà rādù nǐ mberè bhèyi.

¹⁶ Ndirò, ndi ale apé ndòzè ndàgò ndì wòrí ɔte dō, náká ndùni dhu àlě'ì mà, àlě rār'ì mbǎ ngǎtsi ndi màndu nà, ndirò Kàgàwà bhà kànísá nyú mà rār'ì mbǎ kà nà.

Ònzítále rǐ izu àbhǔ nǎkùtále-afi ò àzè nítè rǐ ònyù-otù ǒ dhu

¹⁷ Yà kòmbí ma mónɔna fùkù ɔte ǒ, ma mí nzǐ nyǐfǔ ìfǔ tí. Obhó tí, yà nyǐ nyùndu nyǐ nǐ fùkù unduta náaríbhona fùkù ní nzǐ ídzì dhu, pbéù kǎríbhona ní nzéɛ dhu. ¹⁸ Angyínǎ rò ma mǐrì wà dhu yà nyǐ nyùndu nyǐ òná kàsùmì ǒ, ùkúnga rarí ndùndɔ ùndɔ tí. Ní ma mà'ù wà ndi dhu gòna tí. ¹⁹ Obhó tí, dhu àkǎnà wà ùkúnga rùndò ndì, ndínǐ ka kuni tí atdí afíya nyú nà arí Yèsù-owù ùngǔ ale. ²⁰ Yà nyǐ nyùndu nyǐ rò, nyǐ nyárónyuna ní nzǐ Ádràngbǎle Yèsù bhà ònyù.

²¹ Obhó tí, ònyù ònyu nyǐ nyǐ rò, ngǎtsi ale arí ndàpà ndònyù pbìndà ònyù nyú ndìtirò angyi. Ní ndi dhu bhèyi, nzínziku ǒ atdídhená ale náarádù òko àwù nà, ngǎkpà ale ràdù dhu òmvù 'òri nǐ.

²² Nírò, nyǐ nyátí mbǎ ì'ì idza nà, yà nyǐ nyádù dhu ònyù, nyádù dhu òmvù òyá rò? Ndirò, nyǐ nyòzè tí Kàgàwà bhà Kànísà àkyǎkyè dhu tí? Nyǐ nyòzè tí nyǐwǔ kǎkà ìmbǎ dhu arí'ì foyá ale-nyǐ? Ádhu nyú ndi nyǐ nyòzè mǎnò fùkù? Dhu àká tí

‡ **11:21** 11.21 Fiyó unduta ǒ, Yèsù ná'ù ale nóongónà iwu ònyù nà foyá, 'àndu tsùna, 'àdù ònyùnà atdíkpá, tdǔ ì ɔnyu Ádràngbǎle Yèsù ìrè ka kí nǐ ònyù rò.

mifu nyí ìfú tí? Ma mí nzí nyífú akekpa màtí wò dhu-okú dò rò!

*Ádrùngbǎle Yèsù nábhǔ rí kirè ònyù
(Mát 26.26-29; Mrk 14.22-25; Luk 22.15-20)*

²³ Obhó tí, yàrí ní ndi Ádrùngbǎle Yèsù udhè idù dhu, yà ma madù àbhunà nyùni átò. Yà ndi ka kipfona kabhu ndi òmvù-fó òná iku ǒ, Ádrùngbǎle Yèsù idyi m̀gati ndàlǔ foná. ²⁴ Ní, òtsò ndi ndàbhù Kàgàwà tò dhu-dzidǒ, kǔkò kà-ǒnga, ndàdù àtìna: «Yàrí ní ngbǒdu, yà fǔkù ma màbhù. Nyòngò dhu ònzì ndi dhu bhèyi, nyámbe mirè dǒ róná.» ²⁵ Ndi dhu bhèyi tí, ònyù ì ònyù dhu-dzidǒ, kǐdyi d̀vayi rǐ ì òná kópà ndàlǔ foná, ndàdù àtìna: «Yàrí kópà rǐtèna ní yà Kàgàwà màná indrù ùngbò ì nǐ ungbòta-owútá, yà azùdu-otù ǒ ndi nàvi k pangba. Bilinganà kòmvù nyí nyí rò, nyòngò kònzì wò dhu bhèyi, ima nyí nyirè tí róná. ²⁶ Obhó tí, yà nyí nyí yàrí m̀gati ònyu nyádù yàrí d̀vayi òmvù òná kóró kàsùmì ǒ, nyí nyí Ádrùngbǎle Yèsù bhà ɔve-òyí nígǎ, ràrà àhu kǎraya ingo òná idho ò.»

²⁷ Nírò, ìngbàtí ìli ndi ale mà yà Ádrùngbǎle Yèsù bhà m̀gati ònyu rí, ndirò kàbhà kópà-tsù òmvù rí inzá ndi ndàkànà ndònyù ka ndirò inzá ndi ndàkànà ndòmvù ka rórò, ní ndi ale àfǎ wà dhu inzá ndi ndìfu kà-ngbò mà kǎ-zù màná dhu-otù ǒ. ²⁸ Ní ìngbàtí ìli ndi ale mà nàkànà ndàndà pé nyunatsi nga ndìtírò angyi, tdǔ ndi ndònyu yàrí m̀gati ndàdù yàrí kópà-tsù nóm̀vù rò. ²⁹ Obhó tí, ndi ale apé m̀gati ònyu ndàdù

kópà-tsù òmvù inzà ndì ndùni Ádrùngbǎle-ngbò-tì rórò, ní kòtdì wà anya ndìtírò dòná wò m̀gati ndì ndònyù, ndàdù ndì kópà-tsù òmvù dhu-otù ǒ. ³⁰ Ndi dhu-okú dò rò ní ndi, ábhǒ ale nzínzikù ǒ náarí'ì andi nà 'àdù ì'ì ivíví. Ndirò, ábhǒ ale nyú núve wà. ³¹ Àě kándána gukyè àě-nyutsi nga àětírò angyangyi, ní Kàgàwà itd̄iyana nzì anya àě-dǒ. ³² Pbetù Ádrùngbǎle Kàgàwà arí anya nít̄dì àě-dǒ, ndín̄ ndutó tí àě, akye ndì ndadùya àrà anya itd̄ì àě-dǒ atd̄íkpa yà adzi ǒ ale màná n̄.

³³ Ní ndi dhu-okú dò rò, àban̄nzó, yà nȳ nyundu nȳ ònyù nȳ nyonyu tí atd̄íkpa òná kóró kàsùmì ǒ, dhu àkǎ wà nyǒdò nȳ nzínzikù ǒ. ³⁴ Dhu apé ì'ì ndi ale r̄'ì àwù nà dhu tí, ní ndi ale àkǎnà ndònyù pé dhu angyi pbì idzá, akye nȳ nyowuna nyundu Kàgàwà ràdù anya itd̄ì d̀kú n̄.

Nírò ngǎkpa dhu yà òdòdì, nóbhòlò ma mít̄si f̀rǎbvù ma m̀rà àh̄u rò.

12

*Īlǎ-Alafí r̄ndana ale ùni ka kádù ròná dhu
(Ēfē 4.6; Fìl 2.1-4; 1Pé 4.10-11)*

¹ Àban̄nzó, Kàgàwà bhà Īlǎ-Alafí arábh̄na ìndrù tò perè nàndà dhu n̄, ma mòzè nzá nyǒkò ìnz̄ nȳni dhu i perè dǒ. ² Nȳ nȳni wà dhu yà inzà nȳ nyàpè Yēsù Krístò ná'u òná kàsùmì ǒ, nȳ rubhà nȳ dhu r̀mbe nȳkù nyǒwù kǎkà ìnz̄ t̄ya arí 'iri s̀namù i. ³ Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ma mòzè nȳni dhu: Kàgàwà bhà Īlǎ-Alafí nyú r̄ndana ale ràr̄ nz̄ àdù àt̄nà: «Yēsù

àkă ofúngá nà!» Ndirò inzá Ʋlǎ-Alafí kèlě nùndà ndì rò, atdí ale mà rǎ nǎ àdù àtìnà: «Yěsù ní Ádrùngbǎle!»

Kàgàwà bhà Ʋlǎ-Alafí arábhǎna ìndrǔ tò perè

⁴ Ʋlǎ-Alafí arábhǎna ìndrǔ tò perè-tidò rǎ ì dhèdhèrò, pbétù kùndo arí ní atdí Ʋlǎ-Alafí kèlě. ⁵ Kànìsà ò ka kádù ònzìnà kasu-tidò rǎ ì dhèdhèrò, pbétù i kasu ònzi ka kí fíndà ní atdí Ádrùngbǎle Yěsù kèlě. ⁶ Kànìsà ò kasu ònzi ka kí tí dhu rǎ ì dhèdhèrò, pbétù i kasu àbhǎ arí rònzi ì kóró, ní atdí Kàgàwà kèlě. ⁷ Ìngbàtí ìli ndì ale mà náarí Ʋlǎ-Alafí bhà ádrùngbǎnga tó obi ìtè rí perè nábà, ndíní ndi perè i'í tí mǔgàsù tí kóró ale tò. ⁸ Nírò, atdí ale tò Ʋlǎ-Alafí ábhǎ ní dhu-ònga t'òvòta tó òte tó perè, ndirò ngǎtsi ale tò wò ndi atdí Ʋlǎ-Alafí kèlě ábhǎ ní, ìnga t'únita tó òte tó perè. ⁹ Ngǎtsi ale ábà wò ndi Ʋlǎ-Alafí-fó tí ní obi nà a'uta tó perè, ndirò ngǎtsi ale-tsí nábà ní andi nà ale t'ígútá tó perè. ¹⁰ Ngǎtsi ale ábà ní wíwí t'ònzita tó perè, ngǎtsi ale ràdù nabi bhěyi ka kí dhu òvo ìndrǔ tò ní perè nábà. Ndirò, ngǎtsi ale ábà ní tìtò tó ale-afí mà ònga nábhǎ rí kundò mběyi ohóngà tó Alafí mànà perè. Ngǎtsi ale ábà ní inzà ka kùni aláva-tidò ò ka kóte dhu tó perè, ndirò ngǎtsi ale tsí adù àbànà ní i aláva-tì nǎwě ka kí dhu tó perè. ¹¹ Wò ndi atdí Ʋlǎ-Alafí kèlě ní ndi kóró kòkò dhu ònzi arí, ndùndò ìngbàtí ìli ndì ale mà dhèdhèrò perè-tidò ní àdhàdhì ndì ndòzè ka dhu bhěyi.

Yēsù ná'ù ale kóró rǐ'ì àdhàdhì atdí ale-ngbò-rǒngá-nzo bhěyi dhu

¹² Obhó tí, àlě kàni wà dhu ale-ngbò rarí'ì atdí tí, róná-ngá-nzo ràdù ì'ì ibí nyú. Ìmbǎ dhu rǐ'ì ibí ndi ale-ngbò-rǒngá-nzo rǐ'ì dhu màtí, ní ka ní atdí ale-ngbò kèlě. Ní ndi dhu bhěyi tí, Krístò mà yà ndi ná'ù ale mànà ní atdí ale-ngbò átò.

¹³ Àlě'ì kóró, ìmbǎ rǐ'ì Pbàyàhúdí màtí, ìnzǐ ní Pbàyàhúdí màtí, ìno tí arí'ì ale màtí, ndirò dòyá arí'ì ìtírò ale màtí, àlě kalú bàtizò wò ndi atdí Ɔlǎ-Alafí-nyutsi tí, ndínǐ àlě kǐ'ì tí atdí ale-ngbò tí. Ndirò àlě-nyutsi rǐ'ì ní wò ndi atdí Ɔlǎ-Alafí kèlě.

¹⁴ Ale-ngbò rǒngá rǐ'ì mbǎ atdí tí, pbétù kà rǐ'ì ibí nyú. ¹⁵ Ale-pfò náapé àdù àtìnà: «Ìnzǐ ní ma ale-otsú dhu-okú dò rò, ìma ní nzǐ ale-ngbò-rǒngá,» ní wò dhu rǐ'ì nzǐ àdù kàbhù ràdì ìnzǐ ní ale-ngbò-rǒngá tí. ¹⁶ Ndirò, ale-bì apé àdù àtìnà: «Ìnzǐ ní ìma ale-nyìkpó dhu-okú dò rò, ìma ní nzǐ ale-ngbò-rǒngá,» ní wò dhu rǐ'ì nzǐ àdù kàbhù ràdì ìnzǐ ní ale-ngbò-rǒngá tí. ¹⁷ Dhu apé ì'ì ale-ngbò kóró rǐ'ì ale-nyìkpó tí dhu tí, ní ndi ale ràdù ìngá ìrè ìngbà dhu bhěyi? Ndirò dhu apé ì'ì ale-ngbò kóró rǐ'ì ale-bì tí dhu tí, ní ndi ale ràdù dhu àni ìngbà dhu bhěyi? ¹⁸ Obhó tí, Kàgàwà núuli ìngbàtí ìli ndi ale-ngbò-rǒngá-nzo àdhàdhì ndi nyú ndi ndazè ka dhu bhěyi. ¹⁹ Ale-ngbò kóró náapé àdù ì'ì atdí ale-ngbò-rǒngá-ngba kèlě tí, ní ale-ngbò ràdù ì'ì ìmbǎ! ²⁰ Nírò, ale-ngbò-rǒngá-nzo rǐ'ì ibí, pbétù ale-ngbò nyú rǐ'ì atdí tí.

²¹ Ale-nyìkpó rǐ'ì nzǐ àdù àtìnà ale-otsú nǐ: «Ma

mí'ì ìmbă atdyúnɛ nà!» Ndirò ale-do rĩ nzi àdù àtìnà ale-pfò nĩ: «Ma mí'ì ìmbă atdyúkɛ nà!»
 22 Pbétù, kăkà ivíví dhu nyú tí ka karózùna ale-
 ngbò-rǒngá-nzo mà ní i atdíđ ka karí'ì atdyúya
 nà. 23 Ndirò, kăkà ìnzá àkă ifuta nà dhu tí
 àlě karózùna ale-ngbò-rǒngá-nzo ní i atdíđ àlě
 karádù òbhòlòna. Ndirò kăkà ìnzí ka kádù
 ɔvòya ùti dhu tí àlě karózùna ale-ngbò-rǒngá-
 nzo, ní i yà atdíđ àlě karádù àndàna. 24 Kăkà
 akye ka karí ɔvòya ùti ale-ngbò-rǒngá-nzo, rĩ'ì
 mbă ngbòya òbhòlò ka kí atdíđ dhu-atdyú nà.
 Kàgàwà náanzì ale-ngbò, ndíní àlě kongó tí
 yà ìmbă rí'ì ifuta nà ale-ngbò-rǒngá-nzo nándà
 atdíđ. 25 Kănzì ka ndi dhu bhěyi, ìnzí ale-ngbò-
 ǒngá núundo tí ndi, pbétù ndíní kà-rǒngá-nzo
 kóró nóowu tí dzùnàya ònzì rǒ àdhàdhì nzínziya
 ǒ. 26 Ale-ngbò-rǒ atdí ngarí-ngba mà náapé ì'ì
 àpbè ǒ, ní ale-ngbò rǒ ngǔkpà ngari kóró rǎdù ì'ì
 àpbè ǒ. Ale-ngbò rǒ atdí ngarí-ngba náapé ifuta
 nábà, ní ale-ngbò-rǒ kóró ngǔkpà ngari rǎdù ì'ì
 dhèdhe ǒ átò.

27 Ní nyí, nyí ní Krístò-ngbò, ndirò ìngbàtí ìli
 ndi ale mà nzínzíkɛ ǒ ní ndi Krístò-ngbò-rǒngá-
 ngba. 28 Ndi dhu bhěyi ní ndi wemberè tí,
 Kàgàwà núuli uvitatáleKànisa ǒ. Ɔyo rí kisé nĩ,
 kǔli ní pbànábí. Ndirò ìbhɛ rí kisé nĩ kádù
 ùlinà ní màlímó. Kòrí ale-dzidǒ rí'ì ní wíwí
 t'ónzita tó perè nà arí'ì ale mà, andi t'ígútá tó
 perè nà arí'ì ale màna. I dzidǒ rí'ì ní ngǔkpà ale
 dzùnà t'ónzita tó perè nà arí'ì ale mà, ngǔkpà ale
 t'úndata tó perè nà arí'ì ale màna. Kà rĩku dòná
 rò nĩ, kǔli dhèdherò aláva-tidò t'óteta tó perè nà

arí'ì ale. ²⁹ Abádhí kóró tí uvitatále? Abádhí kóró tí pbànábí? Abádhí kóró tí màlímó? Ndirò abádhí kóró tí wiwì t'ónzita tó ádrùngbãnga tó òbí nà ale? ³⁰ Abádhí kóró tí andì t'ígútá tó perè nà ale? Ndirò abádhí kóró tí dhèdhèrò aláwà-tidò t'óteta tó perè nà ale? Abádhí kóró tí dhèdhèrò aláwà-tidò t'úgérétá tó perè nà ale? Ìnzì ní ndì dhu bhëyi akekpa màtí. ³¹ Nírò, nyí nyàkã nyòhò atdyúya atdíđ ò perè ní, kãkã ídzì dhu nyú tí rí'ì ròsè.

Pbétù kòmbí, ma mí kóró ngùkpa otu ònã òsè otu nítè fùkù.

13

Ale òzè ka kí dhu nòsè kóró dhu ònã dhu
(Màt 22.36-40; Ròm 13.8-10; 1Yù 3.16-19; 4.7-21)

¹ Ma mí mbã àdù ì'ì ìndrù arótèna kóró aláwà-tidò t'óteta tó perè nà ma marí'ì dhu tí, ngàtsi nĩ màlàyíká t'ávàna t'óteta tó perè nà ma marí'ì dhu tí, pbétù ìnzì madù òdhídu nózè, ní òtèdu rí'ì kòkórò dhu tí àdhàdhì òngò róngò ndùrì ale-bì kòkórò idzi-tù mà, ngèlèngelè-tù mànà bhëyi.

² Ma mí'ì ìnè mí'ì nabì bhëyi ma mí dhu òvo ìndrù tò nĩ perè nà. Ma mí'ì ìnè muni kóró dhu-tsí mà. Ma mí'ì ìnè muni Kàgàwà udhé kóró dhu-tsí yà órù ò ongónà òko. Ndirò ma mí'ì ìnè mí'ì ádrùngbã a'uta, yà pbìrì àbhà rádù rìngbè ndì fìndá ngari ò rò, ràrà ndòdì vurò ngari ò nà màtí. Pbétù ìnzì ma mapé òdhídu nózè, ní ima ní kòkórò dhu nyú. ³ Ma mí mbã àdù kóró pbàkà ongyéngá núndò nãkùtále tò, madù

ngbòdu nádzi ndíní ogbeya tí kàzù ò*, pbétù ìnzì madù ɔdhídu nózè, ní ma mábàna mùgàsù tí dhu rí'ì mbǎ.

⁴ Àzè arí afína òtù, ndirò àzè arí ìndrǔ dzùná ònzi. Àzè arí nzì adha ònzi, àzè arí nzì ndòyò, ndirò àzè arí nzì ndìdzì. ⁵ Àzè arí nzì ale-nyì ríwù nǐ dhu ònzi, ndirò kǎrí nzì gàsàna ònzi rí atdíró dhu ònɛ. Àzè arí nzì àkǒ akyɛ, ndirò kǎrí nzì ìndrǔ ònzì róná nzerɛ dhu òdɔ afína ò. ⁶ Àzè idhè arí nzì ndìkǎ nzerɛ dhu-okú dò rò, pbétù kǎ-dhè náarí ndìkǎ obhónga-okú dò rò. ⁷ Àzè arí kóró dhu ùba, ndirò kǎrí a'uta òdɔ kóró kàsùmì ǒ. Àzè arí òdɔna ka kí kabà kóró dhu à'u, ndàdù kóró dhu-dzi òndù.

⁸ Àzè arí nzì ìku akekpá mǎtí. Pbétù, ìndrǔ tò ka kí dhu òvɔ nabì bhěyi dhu rǎdù ùda ùda. Dhèdhèrò aláwà-tidò ǒ ka kóte dhu tó perè rǎdù ìku ìkǔ, ndirò inga t'únita rǎdù ìku ìkǔ. ⁹ Obhó tí, àlě karí dhu ùnǐ gòna kèlě tí, ndirò àlě karí dhu òvɔ ìndrǔ tò nabì bhěyi gòna kèlě tí. ¹⁰ Pbétù, Kàgàwà rí kóró dhu òbhòlò rí'ì mběyi nyú rò, yà gòya kèlě tí arí'ì dhu-tsí níkùya ìkǔ.

¹¹ Ngbángba tí ma mí'ì òná kàsùmì ǒ, ma mongónà òte ngbángba bhěyi, ma mongónà inga ìrè ngbángba bhěyi, ndirò ma mongónà dhu-ònga òvò ngbángba bhěyi. Pbétù ma mitdègu òngo ádràngbǎle tí, ní ma mubhà wà ngbángba tó ǒfò ǒ ma mí dhu ònzi dhu. ¹² Obhó tí, yà kòmbí rí'ì kàsùmì ǒ, àlě tò kà rí'ì ndi dhu bhěyi tí. Àlě kí

* **13:3** 13.3 Ngátsi ǒfò ǒ, ka kàmbènà «ndíní ogbeya tí kàzù ò» nùgèrě kati: «ndíní ma mambè tí milè dǒ okúna dò rò.»

nzĩ dhu àlǎ mběyi, pbétù àlě kí dhu àndà ìnzĩ rí dhu-wòyǒ nyú nítè kiyó ǒ. Olù rírà kàsùmì ǒ, àlě kalaya dhu kpangba. Kòmbí ma m̀̀ni Kàgàwà gòna kèlě tí, pbétù olù rírà kàsùmì ǒ, ma m̀̀niya ka àkǎkǎ dhu bhěyi, àdhàdhì k̀̀ni ma dhu bhěyi.

¹³ Nírò kòmbí m̀̀tí, kǎkǎ ìbhũ dhu rí'ì ìnè atdíkpá tí. I dhu ní: a'uta, òdona ka kí ndíní ka kabá tí dhu, àzè mànà. Pbetù ádr̀̀ngbǎ dhu nyú ròsè k̀̀kò ìbhũ dhu nzínzì ǒ ní àzè.

14

Nabi bhěyi ka kí dhu òvò ìndrũ tò dhu tó perè mà

inzá ka k̀̀ni aláwà ǒ ka kóte dhu tó perè mànà

(Ròm 14.19; 1Kò 12.4-7,27-31; 1Pé 4.10-11)

¹ Nyĩ nyàkǎ nyò̀̀nè òdhíkũ òzè nyĩ nyí dhu. Ndirò nyĩ nyàkǎ nyò̀̀hò Ìlǎ-Àlafí bhà perè àbà nyĩ nyí dhu-atdyú atdíǒ, ròsè dòtsí ní nyí'ì yà ìndrũ tò ka kí dhu òvò nabi bhěyi nĩ perè nà.

² Obhó tí, ndi ale apé àmbè òte dǒ Ìlǎ-Àlafí ìbhò fíndà inzá ka k̀̀ni aláwà-tidò ǒ, ní ndi ale rí nzí òte ìndrũ tò, pbétù kà rǒte Kàgàwà tò. Kà r̀̀nona Ìlǎ-Àlafí bhà ádr̀̀ngbǎnga tó òbi nĩ, yà Kàgàwà uli órù ò dhu rí dóna àlũ ale rí'ì ìmbǎ. ³ Pbetù, nabi bhěyi rí dhu òvò ìndrũ tò ale r̀̀nona ìndrũ tò dhu ní, abádhí òsì rí fíyó a'uta ǒ dhu, abádhí-afí òpè rí dhu, ndirò abádhí-afí rí òbi òtsi nĩ dhu.

⁴ Yà Ìlǎ-Àlafí ìbhò inzá ka k̀̀ni aláwà-tidò ǒ rǒte ale, ní rí ndòsì ndítirò. Pbetù, nabi bhěyi rí dhu òvò ìndrũ tò ale ròsina ní Kànisa ǒ kóró ale nyú.

⁵ Ma mòzè nyĩ kóró nyò̀̀gò òte Ìlǎ-Àlafí ìbhò inzá ka k̀̀ni aláwà-tidò ǒ, pbétù ròsè dòtsí ma

mòzè ní, nyǒngò dhu òvò ìndrũ tò pbànábí bhěyi. Ohó tí, nabi bhěyi rí dhu òvo ìndrũ tò ale nùdà wà yà Ɔlǎ-Ɔlafí ìbhò inzà ka kúni aláwà-tidò òte rí ale, ìmbǎ dhu apé ì'ì ka kádù wò kùnò dhu-tì àwe ndínǎ Kànìsà ǒ kóró ale nǒsí tí dhu tí.

⁶ Nírò àbanǎnzó, dhu apé ì'ì ma mǎrà àhu fǔrǎbvù, madù òte nyǎ mǎnà Ɔlǎ-Ɔlafí ìbhò yà inzà nyǎ nyúni aláwà-tidò ǒ dhu tí, ní ma mǎdù dzùnàkù ònzì ìngbà dhu bhěyi? Ma mí nzǎ àdù dzùnàkù ònzì, inzà ní Kàgàwà ítè idù dhu ma mòvò fǔkù rò, inzà ní ma múni dhu ma mòvò fǔkù rò, inzà ní nabi bhěyi ma mòvò dhu fǔkù rò, ndirò inzà ní dhu kèlě mà mùdhe fǔkù rò.

⁷ Kàndà pé adyi ỳyu ka karí òyá dhu tó ófò, àdhàdhì rùgě mà ndirò ngǎtsi nǎ dùmù mà bhěyi. Inzǎ kǒkò dhu tó òngò apé àdù ì'ì dhèdhèrò ófò ǒ, ní ka kádù rùgě tí dhu rǎ'ì dhu mà ndirò ngǎtsi nǎ dùmù tí dhu rǎ'ì dhu mà núnì ìngbà dhu bhěyi? ⁸ Inzǎ ka kapé leku òmi ìla tó dhu bhěyi, ní ádhi pbá ale ndi ndòbhòlò rádù ìla t'úgyeta tò? ⁹ Ní, ndi dhu rǎ'ì ndi dhu bhěyi tí fǔkù átò. Dhu apé ì'ì wò nyǎ nyáwěna Ɔlǎ-Ɔlafí ìbhò fǔkù inzà ka kúni aláwà-tidò ǒ dhu-tì rǎ'ì ìmbǎ kpangba dhu tí, ní nyǎ nyúnóna dhu rádù ale-dò àlu ìngbà dhu bhěyi? Ohó tí, nyǎ nyádù ì'ì àdhàdhì àwe ǒ róte ìnzǎ òtěna rǎ ndiri rórò ale bhěyi. ¹⁰ Yà adzi ǒ, aláwà-tidò rǎ'ì ibí nyú. Pbéttù yà ìmbǎ tǎna rádù ì'ì atdí aláwà-tidò mà rǎ'ì mbǎ. ¹¹ Nírò dhu apé ì'ì inzà ma múni aláwà-tidò òte rí ale nà mǎ móte dhu tí, ní ma mǎdù ì'ì ile tí ndi ale tò, ndi ale rádù ì'ì átò ile tí idù. ¹² Ní ndi dhu bhěyi tí, nyǎ nyú mà átò, yà nyǎ nyí Ɔlǎ-Ɔlafí bhà perè-atdyú

òho atdíð ò nyàbà dhu bhěyi, nyí nyàkă nyònzì òbi nyàbà dòtsí perè ní kăkă Kànìsà àbhũ rádù rò'ò a'uta ò.

¹³ Ní ndi dhu-okú dò rò, dhu àkă wò ndi Hlǎ-Alafí ìbhò inzà ka kúni aláva-tidò ò róte ale ronzì Kàgàwà ràbhũ kà-tì t'áweta tó perè findà.

¹⁴ Obhó tí, dhu apé ì'ì ma mí mitsò Hlǎ-Alafí ìbhò idù inzà ka kúni aláva-tidò ò dhu tí, ní ma mí mitsò afídu ò, pbétù ìnzì pbàkà irèta rádù kasu ònzì.

¹⁵ Nírò, ádhu ndi ma màkă mɔnzì? Ma màkă mitsò ma yà Hlǎ-Alafí àbhũ mitsò ma òná inzà ma múni aláva-tidò ò, madù mitsò átò yà ùnì ma múni aláva-tidò ò. Ma màkă mɔyù adyi yà Hlǎ-Alafí àbhũ mɔyù adyi òná inzà ma múni aláva-tidò ò, madù kùyù átò yà ùnì ma múni aláva-tidò ò.

¹⁶ Obhó tí, dhu apé ì'ì nyí nyí nyítsò nyambe òtsò àbhũ dó Kàgàwà tò yà Hlǎ-Alafí àbhũ indù inzà ka kúni aláva-tidò ò dhu tí, ní inzà ndi aláva nùni ale, yà tinú ndi nòtù unduta ò, rádù dhu à'ù ìngbă dhu bhěyi ndàti «Àmìnà» ndi òtsò nyí nyàbhũ dhu dó? Kà rǎ nzì àdù kà'ù ndi dhu bhěyi, inzà ndi ndìrì nyí nyúnɔna dhu dhu-okú dò rò.

¹⁷ Obhó tí ìnyi, nyí nyí òtsò àdù Kàgàwà tò dhu rǎ ì inè mběyi, pbétù kà rǎ nzì ngàtsi ale nòsì.

¹⁸ Ma màbhũ òtsò Kàgàwà tò, ma márì Hlǎ-Alafí ìbhò idù inzà ka kúni aláva-tidò òte ròsè dükună kóró nídhunì.

¹⁹ Pbétù, unduta ò ma mózè dhu ní, morì ndìrì rí ɔte ake tí, ndínì ma mudhè tí dhu òná ngǔkpà ale tò, ròsè Hlǎ-Alafí ìbhò idù inzà ka kúni aláva ò ma màmbènà òte abhɔ nyú dhu dónà.

²⁰ Àbanǎnzó, nyí nyàkă nzà nyǎrè nga nzónzo bhěyi, pbétù nyí nyàkă nyǎrè nga iwà ó'ò ale

bhěyi. Nzéɛ dhu t'ónzita ǒ, nyǐ nyàkǎ obhó tí nyǐ'ì iré-nzo bhěyi, yà inzá nzéɛ dhu t'ónzita núnì ale. ²¹ Ǫlǎ Andítá ǒ ka kándǐ dhu kati:

«Ádrùngbǎle rǎtina:

«Ma mǒngò ǒte kàrí ale, Pbàisràyélí tò vurò aláwà ǒte arí ale-otù ǒ, yà olo tí rǐ'ì ale-otù ǒ.

Ní, ndi dhu bhěyi màtí, abádhí rǒngò 'ùvo ìnzǐ 'ìrì ma múnɔna dhu*.»

²² Nírò, yà Ǫlǎ-Alafí ìbhò inzá ka kúnì aláwà-tidò ǒte ka kí dhu tó perè ní Kàgàwà itdìya ìndrù-ànyǎ dhu ìtè rí ize kǎkà 'ùvǒ arí ìnzǐ a'ù tí Kàgàwà ale tò, pbétù ìnzǐ ní kǎkà iwà ka ná'ù ale tò. Ndirò yà ìndrù tò ka kí dhu ǒvɔ nabì bhěyi nǐ perè ní Kàgàwà bhà ìdzìnga ìtè rí ize kǎkà iwà Kàgàwà ná'ù ale tò, pbétù ìnzǐ ní kǎkà ì núvǒ ìnzǐ 'à'ù ka ale tò. ²³ Dhu apé ì'ì kànìsà ǒ nyǐ nyàndu nyǐ kóró dhu tí, nyǎdù nyǒpè nyǒtè kóró Ǫlǎ-Alafí ìbhò fùkù inzá ka kúnì aláwà-tidò ǒ, ndi kàsùmì ǒ, inzá ì aláwà nùnì ale, ndirò ngǎtsi nǐ inzá Yēsù ná'ù ale ràdù ìtsù fùkù unduta ǒ, ní ì ale tí nzǐ àdù àtìnà nyǐ rǎrǐ àrítále? ²⁴ Pbétù dhu apé ì'ì kóró ale rǐ dhu ǒvɔ ìndrù tò nabì bhěyi dhu tí, atdí ale yà inzá Kàgàwà ná'ù ndirò ngǎtsi nǐ, ìtsù tí ìtsù atdí ale ràdù ndòtù ndi unduta ǒ, ní ndi dhu ndi ndirò dhu ràdù kàbhɔ rùnì pbìndà nzéɛnga, kà ràdù ndìnè kóró ale ǒtdì ànyǎna yà ì ótena dhu-otù ǒ ale tí. ²⁵ Kà-nyutsi ì nuru kóró dhu ràdù 'ìtè kpangba kà tò. Ndi dhu bhěyi ní ndi, kà ràdù ndàgu ndàpbǎ nyìna adzi nyú rǒ,

* 14:21 14.21 Ìsa 28.11-12

ndàdè Kàgàwà ìfù, ndàtì: «Obhó tí, Kàgàwà rí'ì ìnè nzínzìkù ǒ!»

Kàgàwà bhà idza ǒ ìndrù àkǎ 'ì'ì nà m̀̀tsò

²⁶ Àbanĩnzó, ádhu ndi àkǎkǎ nyǒnzì? Yà nyí nyùndu nyí sòmà tò ònà kàsùmì ǒ, atdí ale rǎdù ì'ì ìnè ndùyù adyi, ngǎtsi ale rǎdù dhu ùdhe ìndrù tò. Ngǎtsi ale rí'ì ìnè ndòvò Kàgàwà ìtè fíndà dhu ìndrù tò nabì bhěyi, ngǎtsi ale rǎdù òte fílǎ-Alafí ìbhò inzà ka kúnì aláwà-tidò ǒ, vurò ale rǎdù ndi òte ùgèrè. Nírò kòrí dhu kóró àkǎ rònzì ì ndínì Kànìsà ǒ kóró ale nòsì tí. ²⁷ Dhu apé ì'ì fílǎ-Alafí ìbhò inzà ka kúnì aláwà-tidò òte rí ale rí'ì dhu tí, ní dhu àkǎ óyó ale kèlè, ndirò òsòsè nǐ, ìbhù ale ròtè. Abádhí àkǎ 'òtè, atdátdírà ǒ, ndirò dhu àkǎ wò ka kúnona òte ùgèrè rí atdí ale rǎdù ì'ì. ²⁸ Dhu apé ì'ì ìmbǎ ndi òte ùgèrè rí ale rí'ì unduta ǒ dhu tí, ní ìngbàtí ìli ndì ale mà abádhí nzínzì ǒ nákǎ ndìnè ìnè tí, ndàmbe òte dǒ afína ò tí p̀̀bìndà Kàgàwà nà. ²⁹ Ndirò, nabì bhěyi rí dhu òvò ìndrù tò ale ì'ì rò, dhu àkǎ óyó ale ndirò ngǎtsi nǐ ìbhù ale kèlè ròtè, ngǎkpà ale rǎdù wò abádhí ùnò dhu-ǒnga nóvò. ³⁰ P̀̀bétù atdí ale apé ì'ì òte ndì ndóte ró, kà-tí àdi ngǎtsi ale rǎdù ì'ì Kàgàwà ìtè fíndà, ndínì ndì ndòvò tí ìndrù tò dhu nà, ní dhu àkǎ wò ndi òte rúbhi òte rǒ ale rìnè. ³¹ Nyí nyí'ì ìnè kóró nyǒvò dhu ìndrù tò p̀̀banábí bhěyi. Ní dhu rǎdù àkǎ, atdí ale ròvò ka ngǎtsi ale dzidò, ndínì kóró ale unì tí fíyò ka kùdhe dhu, afíya rǎdù obi òtsì. ³² Nabì bhěyi ka kí dhu òvò ìndrù tò nǐ perè nà arí'ì ale rí'ì ìnè ndòdò ndì ndàmbènà òvona ìndrù tò dhu afína ò, ìnzì ndòvò. ³³ Obhó tí, Kàgàwà ní nzi

pbàdzangà tí arí dhu ònzi ale. Pbétù, Àbadhi ní màrùngà t'ále.

Àdhàdhì yà Kàgàwà bhà ale tó kóró Kànísà ǒ arí ndònzì dhu bhěyi tí, ³⁴ vèbhále àkǎ 'inè inè tí Kànísà tó unduta ǒ*. Abádhí tò ka kúfà nzá rusà róngò òte Kànísà ǒ, pbétù abádhí àkǎ 'ifu ì, àdhàdhì Ʋyátá núnò ka dhu bhěyi. ³⁵ Dhu apé ì'ì abádhí rǐ'ì ì ívũna dhu nà dhu tí, ní abádhí àkǎ 'òngù ì dhu fíyó kpabhále-tsù fí-dzá rò. Tsìbhále ròte ìndrũ ùndu ì Kànísà ǒ ró dhu ní inzà nga nòfò dhu.

³⁶ Nyǐ nyìrè tí dhu Kàgàwà bhà Ʋte ráhũ fǔrǎbvũ rò? Ndirò nyǐ nyìrè tí dhu kà rírà àhũ fǔkù vǐkù dǒ rò tí? ³⁷ Ndi ale apé dhu ìrè ndì rǎrǐ nabì, ndirò ngǎtsi nǐ, Ʋlǐlǎ-Alafí rǎrǐ ndùnda, ní ndì ale àkǎ ndùni dhu, yà ma mándí fǔkù dhu rǎrǐ Ádrùngbále Yèsù bhà Ʋyátá. ³⁸ Pbétù ìnzǐ kǎpé ndì dhu ùnǐ, ní Kàgàwà rǐ nzǐ àdù ndì ale ùnì. ³⁹ Nírò àbanǐnzó, nyǐ nyàkǎ nyòhò nabì tí nyǐ nyí'ì dhu-atdyú, ndirò nyǐ nyàkǎ nzá nyùtò ìndrũ-tsù, ìnzǐ ròtè Ʋlǐlǎ-Alafí ìbhò fíyò inzà ka kúnì aláwà-tidò. ⁴⁰ Pbétù kóró dhu nákǎ ndònzì ndì yà ndì dhu nyú àkǎnà ndònzì ndì dhu bhěyi, ndirò nyìnatì ròhù ndì mběyi.

15

Krístò ingbè ndì ɔve-bvè rò dhu tó Ídzi Mǎkǔrù

* **14:34** 14.34 «Vèbhále àkǎ 'inè inè tí Kànísà tó unduta ǒ» rǐ'ì inè átò kugèrě kati: «Vèbhále àkǎ nzá 'àbèlè nabì bhěyi ka kóvona Kànísà tó unduta ǒ dhu-ǒnga»

¹ Àbanĩnzó, ma mòzè misè yà fùkù ma mójvò Ídzi Mákürù, yà nyĩ nyáko, nyädù afíku àpba róná. ² Kòtù-ǒnga ní ndi Kàgàwà rĩ nyĩgũ nĩ, yà fùkù ma mójvò ka dhu bhěyi nyĩ nyòdò ka rò. Ìmbǎ kì'ì ndi dhu bhěyi nánĩ, fùkú a'uta nàmbènà ì'ì kòkórò dhu.

³ Àdrùngbǎ dhu nyú tí ma múdà fùkù dhu ní yà idù ka kúdhe átò dhu. Ndi dhu ní: Krístò avè àlě tó nzérenga-okú dò rò, àdhàdhì yà Ìlǎ Andítá núnò ka dhu bhěyi*. ⁴ Ka katdù ka, ràdù ndìngbè οε-bvù rò ìbhù ráhù idhò ǒ, àdhàdhì yà Ìlǎ Andítá núnò ka dhu bhěyi*. ⁵ Kìtè ndi Péterù tò, ndi dhu-dzidǒ ndàdù ndìtè atdí kumi dòná óyǒ nà pbìndà uvitatále tò. ⁶ Tdítdǒ, kǎdù ndìtè imbò miyà dònǎ róse ndi ná'ù ale tò atdíkpá. Ábhǒ ale nyú i ale nzínzi ǒ, rĩ'ì inè nyìkpóya nà kòmbí màtí, ndirò atdídhená ale núve wà. ⁷ Wò dhu-dzidǒ, kítè ndi Yàkòbhò tò*, ndàdù ndìtè kóró uvitatále tò.

⁸ Kùtsa ndi ndi dòná rò nĩ, kǎdù àrà ndìtè idù átò, ima kàtorogǒ-ngba tírò†. ⁹ Obhó tí, ima ní ìmbǎ tĩna nà ale nyú ròsè kóró uvitatále nzínzi ǒ. Ndirò, ma màkǎnà nzá kanzi ma uvitatále mà tí, Kàgàwà bhà Kànìsà rǒ ma mavù dhu-okú dò rò. ¹⁰ Pbéttù, Kàgàwà bhà ídzinga-okú dò rò nga ní ndi ma mí'ì yà nyĩ nyí malǎ kòmbí òná ófò ǒ. Ndirò kàbhà ídzinga idù ní'ì nzí kòkórò nga tó.

* **15:3** 15.3 Ìsa 52.13-53.12. * **15:4** 15.4 Zàb 16.9-11; Ɔse 6.2 * **15:7** 15.7 Kas 12.17 † **15:8** 15.8 Kàtorogò ní inzá fìndá àbì ìku rórò ka kégù ngbángba. Pòlò òzù ndi kàtorogò tí uvitatále nzínzi ǒ, iwà Yèsù óvè ndàdù ndìngbè dhu-dzidǒ ndi ndarà uvitatále-kàsǔ òpè dhu-okú dò rò.

Ma mónzì kasu ròsè kóró ngǔkpà uvitatále dònǎ. Obhó tí, ìnzì ní ima ndi ma mónzì ndi kasu, pbétù ka nónzì ní yà nyudutsi rí kasu ònzi Kàgàwà bhà ídzìnga. ¹¹ Nírò, dhu rǎ mbǎ ì'ì ima màtí, ngǎtsi nǎ abádhí màtí, ní kònǎ mǎ'ì kóró mǎ marúnona Ídzì Mákǔrù, ndirò kònǎ ndi Ídzì Mákǔrù ní ndi nyí nyá'ù.

Kàgàwà náabhùya ùvǔvè ale rǎngbè ì òvè-bvù rò dhu

¹² Dhu apé ì'ì àlě karí dhu òvo ìndrù tò àlě ràti Krístò rǎngbè wà ndi dhu tí, ní ìngbà dhu bhěyi dhu nzínziku ò ngǔkpà ale náarádù àtinà ìnzì ùvǔvè ale rǎngbeya ì òvè-bvù rò nǎ? ¹³ Ní, dhu apé ì'ì obhó tí ìnzì ùvǔvè ale rǎdù 'ùngbè dhu tí, ní Krístò nǎngbè nzá ndi átò òvè-bvù rò. ¹⁴ Ndirò dhu apé ì'ì ìnzá Krístò ìngbè ndi dhu tí, ní yà mǎ marúnona ìndrù tò Ídzì Mákǔrù ní kòkórò dhu, ndirò fùkú a'uta ní kòkórò dhu átò. ¹⁵ Ndirò ròsè dòtsí, ka kòzù wà mǎ Kàgàwà-òvò rǎ arí tìtò ùno ale tí, yà mǎ móvò dhu ìndrù tò mǎ ràti kà rábhù Krístò rǎngbè ndi òvè-bvù rò dhu-okú dò rò. Ní dhu apé ì'ì ìnzì ùvǔvè ale rǎdù 'ùngbè òvè-bvù rò dhu tí, ní ndi dhu rǎtèna dhu ní Kàgàwà rabhù nzá Krístò rǎngbè ndi òvè-bvù rò. ¹⁶ Ma mí dhu òvo tdítǎ mati: dhu apé ì'ì ìnzì ùvǔvè ale rǎdù 'ùngbè òvè-bvù rò dhu tí, ní Krístò nditirò nǎngbè nzá ndi. ¹⁷ Ndirò, dhu apé ì'ì ìnzá Krístò ìngbè ndi dhu tí, ní fùkú a'uta ní kòkórò dhu, ndirò nyí nyòko òko fùkú nzérenga ò. ¹⁸ Ndirò ròsè wòrí dònǎ, kǎkà ùvǔvè Krístò ì á'ù rórò ale núwí wà atdíǎ. ¹⁹ Dhu apé ì'ì àlě kúli àlě tó a'uta Krístò ò yà àlě kí'ì nà yà adzi dǎ ípìrǎnga-okú dò

rò tí dhu tí, ní àlě'í ní ndi izu rǎdù ùkanà ròsè kóró ale dònǎ ale.

²⁰ Pbéù obhó nyú, Krístò níngbè wà ndi ɔve-bvù rò, ndi'ì ùvǔvè ale tó ngàngayi‡ tí. ²¹ Obhó tí, àdhàdhì ìndrǔ rǔve dhu níibho ndi atdí ale-otù ǒ dhu bhěyi, ní ndi dhu bhěyi tí ùvǔvè ale rǐ'ùngbè dhu níbhò ndi atdí ale-otù ǒ. ²² Àdhàdhì kóró ale náarúve Adamù mànà ì ungbò ì dhu-okú dò rò dhu bhěyi tí, kóró ale náabáya ípìrǒnga Krístò mànà ì ungbò ì dhu-okú dò rò. ²³ Pbéù, ìngbatì ìli ndi ale mà níngbèya ndi fǐndà ka kudhé kàsùmì ǒ: Krístò níngbè wà ndi ndi'ì ngàngayi tí. Ndirò kà rǐngo nínganí, kàbhà ale tí ì nòtù ale núungbeya ì átò. ²⁴ Wò dhu-dzidǒ, Krístò níitòya yà ìndrǔ dǒ arí'ì ádrùngbǎnga tó ɔbi nà kóró nzére-alafí mà ɔyá ádròdrǒ ale mànà. ²⁵ Obhó tí, Krístò náká wà ndònyè idzi, ràrà àhɔ Kàgàwà rǐ kóró pbìndà òmvǔ àbhǔ ndòbè dòya dhu*ò. Nírò ní ndi yà adzi dǒ kóró dhu-tsù náadùya ndòdì, Krístò rǎdù Idzi àdu Àbanà Kàgàwà-fò ò. ²⁶ Kà rǐku dòná rò òmvǔ, yà Kàgàwà itòya ní ɔve. ²⁷ Obhó tí, Hǐlǎ Andítá rǎtina: «Kàgàwà àbhɔ wà kóró dhu kà ròbè dòya*.» Pbéù, Krístò rǎtina: «Íwà ma móbè kóró dhu dɔ» rò, ní ní'íya ka kátina: Kà ròbè kóró dhu-dɔ, Kàgàwà yà kóró dhu nábhɔ kà ròbè dòya kèlě ròdì. ²⁸ Ndirò, Kàgàwà rǐ kóró dhu nábhǔ kà ròbè dòya rò ní ndi, ndi kà t'Ídhùnà nyú nditírò, yà Kàgàwà àbhɔ ròbè kóró dhu dɔ, náadùya àdi Kàgàwà

‡ **15:20** 15.20 Ngàngayi ní wemberè tí ɔ'ò inga ǒ ònyè-dòkpa.

Yèsù ní ndi wemberè tí ndi ningbè ɔve-bvù rò. * **15:25** 15.25

Zàb 110.1 * **15:27** 15.27 Zàb 8.7

bhà ádrùngbǎnga-tsinǎ, ndínǎ Kàgàwà nóonyu tí idzi dòtsí kóró dhu dǎ.

²⁹ Dhu apé ì'ì ìnzǐ ìndrǔ rǎdù 'ùngbɛ ɔvɛ-bvù rò dhu tí, ní nzínzìkɛ ǒ ale kǎkǎ bàtizò àlǔ arí ùvǔvè ale-okú dò rò náarónzina dhu-tì nádù ì'ì àdhuš? Dhu apé ì'ì ìnzǐ ùvǔvɛ ale náarí 'ùngbɛ dòtsí dhu tí, ní ádhu-okú dò rò nga ndi ìndrǔ arádù bàtizò àlɛ abádhí-okú dò rò nǐ?

³⁰ Ndirò ádhu-okú dò rò nga ndi àlě'ì nyú àlě kádù àlě tó ípìrǒnga ìli àpɛ ǒ kóró kàsùmì ǒ nǐ? ³¹ Àbanǐnzó, bìlǐnganà ma mǎrì motù ɔvɛ-ònzǐ. Ndi dhu ní obhó dhu. Ndirò, obhó dhu tí rí'ì ngǎtsi dhu ní, ma mǎrì moyò okúkɛ dò rò àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò mànà àlě kúngbò àlě nídhunǐ. ³² Ma mábà àpɛ abhɔ nyú yàrì ɛfesò tó kigò ǒ, tsùdú dhu àgò rí irí ǒ ìzǎ bhèyi órù ale-okú dò rò. Ní ádhu-okú dò rò nga ndi ma mádù àpɛ àbà ndi dhu bhèyi, ìnzá ka kà'ù dhu ùngbɛ ùvǔvè ale rùngbeyà ì ɔvɛ-bvù rò nǐ? Dhu apé ì'ì ìnzǐ ùvǔvɛ ale náarí 'ùngbɛ dhu tí, nírò: kònyu àlě wúgúwúgú, ndirò kòmɔvù àlě bhélébhélé tsútsǎ tí àlě kúvɛ nídhunǐ*. ³³ Ìnzǐ nyàbhɛ nyǐ kutrǎ nyǐ wò dhu nàndà dhu nǐ: nzéɛ ale t'ódhína náarí ìndrǔ tó ídzi mùtsɔ nínzǎ. ³⁴ Ní, nyǐ nyàkǎ nyǔgèrè fùkú irèta, nyǎdu nyǐ ídzi ófò ǒ, nyǎdù nzéɛnga t'ónzita ùbhà. Obhó tí, atdídhéná ale nzínzìkɛ ǒ núnì nzá Kàgàwà. Ma mí kùnɔ ndínǐ nyìkɛ nabhù tí rìwù.

§ 15:29 15.29 Kǎkò ì ùvǔvè ale tí kátina iró ale ní ngǎtsi nǐ atdídhéná ale yà Yèsù ná'ù, 'àdù ùvɛ ìnzá ì àpɛ bàtizò àlǔ rórò, ndirò ní kǎkǎ ìnzá ì á'ù Yèsù rórò uvè atdídhéná ale. * 15:32 15.32 Ìsa 22.13

Ɔve-bvù rò rí 'ùngbě ale ní'íya nà ale-ngbò-tidò

³⁵ Pbétù, atdí ale rí'ì inè ndivũ dhu ndàti: «Ùvǎve ale núungbeyà ì ìngbà dhu bhěyi? Ndirò, abádhí ní'íya ìngbà dhu bhěyi ale-ngbò-tidò nà ì í 'ùngbě rò?» ³⁶ Ní ndi dhu nivũ ale ní mùdhómà nyú! Itse nyi nyòzò rò, ndi itse rí nzí àdù ìnga ìnzá ndi ndòvè pé angyi rórò. ³⁷ Wò nyi nyòzòna dhu ní nzí ìnga rádù ìnga itsu nyú, pbétù nyi nyòzòna ní àkě itsé-ngba kèlě. Kà rádù ì'ì nganù tó itse mǎtí, ngǎtsi nǐ vurò itse-tidò mǎtí. ³⁸ Tdítdǒ, Kàgàwà rádù àbhùnà ndi itse ò rò ráhù itsu tò ngbǒna ní yà ndi ndòzè. Ìngbatí ìli ndi itse ò rò rádù àhù itsu-ngbò ní ndi itse nà àkǎ tinàdò kèlě.

³⁹ Kàgàwà anzì dhu-tsí náarí'ì ìmbǎ kóró àdhàdhì ale-ngbò tó ófò nà: ìndrũ-ngbò tó ófò rí'ì atdíró, ìzǎ-ngbò rí'ì atdíró, àrè-ngbò rí'ì atdíró, ndirò ìbhè-ngbò rí'ì atdíró.

⁴⁰ Ɔrù-akpà ǒ ale-ngbò mà, yà adzi ǒ ale-ngbò mà nà rí'ì inè átò. Ɔrù-akpà ǒ ale-ngbò tó aya mà rí'ì dhèdhèrò yà adzi ǒ ale-ngbò tó aya nà.

⁴¹ Adyifò bhà ìnga t'áwùta rí'ì atdíró, àbǐ bhà tsí rí'ì atdíró, ndirò alali tó rí'ì òyá tí. I alali nzínzì ǒ mǎtí, ìnga t'áwùta núdǎ wà ì.

⁴² Ní, dhu í'íya yà dhu bhěyi yà ùvǎvè ale rí 'ùngbě rò: yà adzi ǒ àlě kí'ì nà ale-ngbò ní ndìnzǎ arí ale-ngbò. Pbétù, àlě ùngbě àlě kí Ɔve-bvù rò rò, àlě kí'íya nà ale-ngbò ní ìnzí rádù ndìnza ale-ngbò. ⁴³ Ka kí kòtdù itsìna ònzi ka kí òná ófò ǒ kà rí'ì rórò, kà rádù ndìngbè ádrùngbǎnga tó awáwù ǒ. Ka kí kòtdù ivívínga ǒ kà rí'ì rórò,

kà rǎdù ndìngbè ádrùngbǎnga tó obi nà. ⁴⁴ Kà kǐ kòtdù rò, kà rǐ'ì nà ní yà adzi ǒ ale-ngbò. Pbéù kà rǐ ndìngbè rò, kà rǎdù ì'ì nà ní òrù-akpà ǒ ale-ngbò. Dhu apé ì'ì inè yà adzi ǒ ale-ngbò náarí'ì dhu tí, ní òrù-akpà ǒ ale-ngbò rǐ'ì inè átò.

⁴⁵ Ndi dhu bhèyi ní ndi Andítá rǎtina: «Wemberè t'ále, Àdamù, ní'ì àbà tí ípirǒnga nábà ale*.»

Pbéù, olùnǎ rò ì'ì Àdamù, Krístò, ní'ì ípirǒnga àbhǔ rí ìndrǔ tò Hlǎ-Alafí-otù ǒ ale. ⁴⁶ Wemberè tí àlě kabà ale-ngbò ní yà adzi ǒ ale-ngbò ìnzì ní òrù-akpà ǒ ale-ngbò. Ndi-tsí rǐrà olùnǎ rò.

⁴⁷ Wemberè t'ále, Àdamù, ní'ì yà adzi ǒ ale. Kàgàwà náabhòlò ka adzi nǐ. Pbéù, oyo rí kisě Àdamù níra òrù-akpà ò rò. ⁴⁸ Yà adzi ǒ ale nófò ì yà adzi nǐ Kàgàwà abhòlò Àdamù nà. Ndirò òrù-akpà ò owuya ì nùngbe ale, nóofóya ì wò òrù-akpà ò rò ira ale nà. ⁴⁹ Àdhàdhì àlě kófò àlě wò adzi nǐ Kàgàwà abhòlò ale nà dhu bhèyi, ní àlě kófóya àlě átò wò òrù-akpà ò rò ira ale nà.

⁵⁰ Àbanǐnzó, kǎnǐ ma móvona fǔkù dhu: Ẹzǎ mà azu mànà nà rǐ'ì ale-ngbò rǐ mbǎ àdù ì'ì ngari nà òrù-akpà ǒ Ádrùngbǎ kamà Kàgàwà bhà Idzi ǒ. Ndirò òmò rǎdù òmò dhu mà ní rǐ nzǐ àdù òko atdíkpa ìnzì rǎdù òmò dhu mànà.

⁵¹ Kǎnǐ ma mí òdhǔ ò okónà dhu òvo fǔkù: àlě'ì kóró àlě kùvèya nzǐ, pbéù àlě'ì kóró àlě kùwèya àlě. ⁵² Ndi dhu onziya ndi ákě kàsùmǐ-ngba ǒ, àdhàdhì yà ìndrǔ rǐ nyìkpóna àpbi, ndàdù àngbenà dhu bhèyi, yà adzi ǒ kóró dhu-tsù rǐ ndòdì nǐ wàndà rǒngò nínganí. Obhó tí, ndi

* 15:45 15.45 Opt 2.7

wàndà rǒngò rò, ùvǔvè ale núungbeyà ì yà ìnzǐ rádù òmò ale-ngbò tó ófò nà. Ndirò àlě'ì, yà àlě-nyìkpó nà àlě kòtù àlě rò, àlě kadùya àlě núwu átò. ⁵³ Obhó tí, dhu àkǎ òmò rádù òmò ale-ngbò ràfǒ yà ìnzǐ rádù òmò ale-ngbò. Wò ndi òvè rádù òvè ale-ngbò náká wà ndàfǒ yà ìnzǐ rádù òvè ale-ngbò. ⁵⁴ Yà ndìnza rádù ale-ngbò náafóya gukyè yà ìnzǐ rádù ndìnza ale-ngbò, wò ndi òvè rádù òvè ale-ngbò ràdù ìnzǐ rádù òvè ale-ngbò náfò, nírò ní ndi yà ǼlǼ Andítá ò ka kandí ɔte náakáya. Ndi ɔte rátina: «Ɔve dhu òtò wà. Ɔve lè mà dhu ònzì wà dòtsí*.

⁵⁵ Inyi òvé, pbùkù mùlè mà rǐ'ì ngboró?

Inyi òvé, okpènu rǐ'ì ngboró*?»

⁵⁶ Ɔve-okpè ní nzérenge, ndirò nzérenge bhà ádrùngbǎnga tó obi ní Ɔyátá*. ⁵⁷ Ilèta àkǎ àlě ràbhù Kàgàwà tò. Ka ní ndi àlě àbhù arí àlě rònzì ɔve lè mà àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù Krístò-otù ǒ!

⁵⁸ Nírò àbanǎnzó, yà atdíđǒ ma mózè nyǐ rò, nyǐ nyàká nyǐkò pòtsó wò fǔkù ma mòvò obhónge ǒ, ìnzǐ nyǎbhù nyǐ kumbe nyǐkù akye. Nyǐ nyàká nyǎmbe òwu dǒ angyi tí àlě tó Ádrùngbǎle Yèsù bhà kasu t'ónzita nà, nyǎdù dhu ùni wò kà-nyutsì nyǐ nyǐ'ì dhu-okú dò rò nyǐ nyónzina kasu ràrǐ nzǐ àwǐ kòkórò.

* **15:54** 15.54 Ìsa 25.8 * **15:55** 15.55 Ìsa 25.8; Ɔse 13.14

* **15:56** 15.56 Nzérenge bhà ádrùngbǎnga tó obi ní Ɔyátá dhu-tì ní, Ɔyátá arí ndi nzérenge tí rǐ'ì dhu ìtè ìndrù tò.

16

*Pbàkrístò rě fùrangà àtsà Yèrùsàlemà tó kigò
ò Kànìsà dzùná ì ɔnzì tí nř dhu*

¹ Yèrùsàlemà tó kigò ò rí'ì Kàgàwà bhà ale dzùná nɔnzì tí ka kátsàna fùrangà nàndà dhu nř, nyř nyàkă nyɔnzì dhu átò àdhàdhì Gálàtiyà tó pbìrì ò kànìsá tò ma máyă dhu dhu bhěyi*. ² Yà yengè idhò náaríku dhu bhěyi, ìngbàtí ìli ndì ale mà nzínzikɔ ò nákă ndàrà yà ndì ndòngyè fùrangà-go nřli rǒ ndòdò pbìndà, tsángbátí nyř nyowuna bvùkù ma mára àhu dhu òdò ndínř nyř nyatsá tí fùrangà nř. ³ Ní bvùkù ma mára àhu rò, ma mí nyř nyóvòna ale òvì bhàruwà nà, ròwù fùkú perè nà Yèrùsàlemà tó kigò ò. ⁴ Dhu apé ì'ì iwà ma màkă marà átò ànyì dhu tí, ní mǎ màkă mǒwù atdíkpá abádhí mànà.

*Pɔlò rě abhi ò ndì ndàrà dhu ùdhě angyangyi
dhu*

⁵ Ma mára àhu bvùkù iwà ma mùdà Màkèdòniyà tó pbìrì ɔnǎ rǒrò. Obhó tí, ma mùda ùda ànyì nanǎ. ⁶ Ngătsi nř ma mádi àdř fùrábvǔ ákě kàsùmì tí. Ndirò ngătsi nř, ma mádi àdř átò ádrùngbǎ gírì tó kàsùmì ò bvùkù, ndínř nyř nyìbho tí dzùnádu ɔnzì rí pbàkà abhi ò dhu-tsí idù. ⁷ Obhó tí, ma mòzè nzá àlě rala àlě nyř mànà ùda ma mùda ɔnǎ kàsùmì ò tí. Ma mòzè dhu ní àlě ròkò pé atdíkpá nyř mànà ngúfe idho tí, Ádrùngbǎle òzè ka nř.

⁸ Pbétù, ma mòzè madi iró Efesò tó kigò ò ràrà àhu Pèndèkòtè-idhò ò. ⁹ Obhó tí, ádrùngbǎ kasu

* 16:1 16.1 Gál 2.10

ònzì ma mí iró nǐ dhu tó tsàtsù àpfò wà ndì idù, ndirò ima nà rí 'ùgye ale rǐ'ì inè abho nyú.

¹⁰ Timòteuwè apé irà àhɛ, ní nyǐ nyàkǎ nyòdò ka mběyi nzínziku ò ìnzǐ rònzì odo. Obhó tí, àbadhi arí Ádrùngbǎle Yèsù bhà kasu ònzì àdhàdhì ma marí kònzi dhu bhěyi. ¹¹ Nírò, atdí ale mà àkǎ nzá ndònzì kà gàyà. Pbéttù nyǐ nyàkǎ nyònzì kà dzùnà ràdu ndì tidu ò màrùngà ǒ afina rǐ'ì rórò. Obhó tí, ma mí àbadhi mà nódo riwù atdíkpá Yèsù ná'ù adódu mànà.

¹² Àlě t'ádònà Apolò nàndà dhu nǐ, ma mìtdè ka atdídò ndínǐ owu tí fǔrǎbvù atdíkpá ngǔkpá àlě t'ádóna mànà, pbéttù kàdù nzá ndòzè ndàrà kòmbí ànyì. Ní kà rǎrà ànyì kàsùmì àbà ndì ndí rò.

Kà rǐku dòná rò sedzà mà, ovita mànà

¹³ Nyǐ nyàkǎ nyòkò ípìrò rò nyìkpókɛ nà, nyǎdù iko pòtsó fùkú a'uta ǒ. Nyǐ nyàkǎ nyǐ'ì mànzì tó ale-afí nà, nyǎdù ì'ì obi nà ale tí. ¹⁴ Nyǐ nyàkǎ nyònzì kóró dhu àzè ǒ.

¹⁵ Àbanǐnzó, nyǐ nyúni wà Stìfanà mà pbì idzá-bhà mànà kóró. Abádhí nǐ'ì ndì wemberè tí Yèsù na'ù fùkú pbìrì Àkayà ǒ ale nzínzì ǒ. Ndirò abádhí adzi ì Kàgàwà bhà ale-kàsù t'ónzita tò. Ní ma mìtdè nyǐ ìtdè tí, ¹⁶ nyǐ nyàkǎ nyǐrì kókò dhu bhěyi ale-tidò-tsù dhu. Ndirò, nyǐ nyàkǎ nyǐrì kǎkà atdyúya nyú nà arí kasu ònzì, 'ìvò adyo nyú atdíkpá abádhí mànà ale-tsù dhu átò.

¹⁷ Ìdhèdu ìka wà ndì Stìfanà mà, Fòrtunatò mà Àkàyikò mànà níwù ùvò tidú dhu dǒ. Abádhí iwù oko fùkú ngari ǒ tidú. ¹⁸ Ndirò abádhí nábhu

afídu ràyi àdhàdhì abádhí ábhù afíku ràyi dhu bhěyi. Nírò, dhu àkànà wà kuni kòkò dhu bhěyi ale tó ídzinga.

¹⁹ Àziyà tó mùlengù ǒ Kànísá nóvì nyǐ. Ndirò Àkilà mà Pèrèsílà nà, atdíkpá kǎkà fǐ-dzá arí 'ùndǔ kànísà mànà, nóvì nyǐ atdíǒ Ádrùngbǎle Yěsù-nyutsì. ²⁰ Kǎkà iró rí'ì àlě t'ádóna kóró nóvì nyǐ. Ndirò nyǐ mà átò nyǐ nyàkǎ nyǒvì nyǐ nzínzìku ǒ mběyi nyú.

²¹ Ima Polò, yàrí ní ndi ɔtsúdu nyú nǐ ma màndí fǔkù dhu, movì nyǐ ònà.

²² Ndi ale apé nzǐ Ádrùngbǎle Yěsù nózè, ní ndi ale àkǎ ofúngá nà.

Màrànatà! Kà-tì ní: Àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù àkǎ ndìrà!

²³ Àlě tó Ádrùngbǎle Yěsù nàkǎ ndàso nyǐ!

²⁴ Ma mózè nyǐ kóró Yěsù Krístò-nyutsì.

Ungbòta-Ɔwátá Tó Bhǔkù

Ndrǔna: Ungbòta-Ɔwátá Tó Bhǔkù New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ndrǔna (Ngit)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-19

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

abb6c630-aaf1-5647-8172-605215e8fe12